

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **geografia**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Warszawski**

Data przeprowadzenia wizytacji: **07-08.06.2021 r.**

Warszawa, 2021

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	24
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	32
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	37
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	41
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	43
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	47
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	49
4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	52
5. Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część I - ocena losowo wybranych prac etapowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Część II - ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____ **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Mariusz Rzętała, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Anna Tobolska, członkini PKA
2. prof. dr hab. Krzysztof Fortuniak, ekspert PKA
3. Rafał Koziołek, ekspert PKA ds. studenckich
4. dr Waldemar Grądzki, ekspert PKA ds. pracodawców
5. Wojciech Kiełbasiński, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku geografia prowadzonym w Uniwersytecie Warszawskim została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej na podstawie Uchwały Nr 519/2020 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 17 lipca 2020 r. w sprawie kierunków studiów wyznaczonych do oceny programowej w roku akademickim 2020/2021.

Polska Komisja Akredytacyjna po raz kolejny oceniała jakość kształcenia na tym kierunku studiów. Na podstawie Uchwały Nr 156/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego, na którym prowadzony był oceniany kierunek studiów, wydano ocenę pozytywną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona za pośrednictwem środków komunikacji na odległość zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny, załącznikami do raportu, a także dokumentacją udostępnioną przez Uczelnię. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału w celu omówienia jej szczegółów. Zespół oceniający PKA odbył wszystkie spotkania zgodnie z harmonogramem. Ponadto dokonano oceny wybranych prac dyplomowych i etapowych, odbyły się hospitacje zajęć dydaktycznych, przeprowadzono także wizytację bazy dydaktycznej i socjalnej. Podczas spotkania podsumowującego pracę zespołu oceniającego dokonano oceny spełnienia kryteriów szczegółowych oceny programowej, określonych w załączniku do Statutu PKA oraz sformułowano wstępne uwagi, o których poinformowano władze Uczelni oraz Wydziału na spotkaniu podsumowującym wizytację.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	geografia	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 55%, nauki o Ziemi i środowisku – 27%, ekonomia i finanse – 6%, nauki o polityce i administracji – 6%, nauki biologiczne - 6%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów, 180 pkt ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	blok pedagogiczny – 150 godzin, 7 pkt ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	ścieżka społeczno-ekonomiczna, ścieżka fizycznogeograficzna, ścieżka geoinformatyczna, blok pedagogiczny dla osób przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela (opcjonalny)	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	228	20
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	2687 - 2697	1399
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć	91	55

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów		
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	141	147
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	57	57

Nazwa kierunku studiów	geografia
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia II stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek^{4,5}	geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – 54%, nauki o Ziemi i środowisku – 26%, ekonomia i finanse – 5%, nauki o polityce i administracji – 5%, nauki prawne – 5%, nauki socjologiczne – 5%
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 semestry, 120 pkt ECTS
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów na tych studiach przewiduje praktyki)	blok pedagogiczny – 60 godzin, 3 pkt ECTS
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	geografia społeczno-ekonomiczna, geografia świata, geoekologia i geomorfologia, hydrologia i klimatologia,

⁴ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁵ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

	geoinformatyka, kartografia i teledetekcja, blok pedagogiczny dla osób przygotowujących się do wykonywania zawodu nauczyciela (opcjonalny, kontynuacja)	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	116	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów⁶	1090 - 1215	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	60,5	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	85	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	36	-

3. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Studia na ocenianym kierunku mają profil ogólnoakademicki, co wynika bezpośrednio ze sformułowanej misji i strategii Uniwersytetu Warszawskiego, opartej na założeniu jedności nauki i kształcenia, a tym samym zapewnieniu studentom rozwoju własnych zainteresowań badawczych oraz doskonalenie umiejętności warsztatowych w bezpośrednim kontakcie z pracownikami badawczymi i badawczo- dydaktycznymi. Taka strategia jest realizowana poprzez rozwój działalności badawczej na najwyższym poziomie naukowym, w oparciu o projekty o zasięgu międzynarodowym, czego potwierdzeniem jest uzyskanie w 2016 r. wyróżnienia HR Excellence in Research, jak również członkostwo w sojuszu European University Alliance 4EU+. Zgodnie z założeniami Strategii wysoka jakość badań naukowych powinna przekładać się na treść i formy dydaktyki, co odzwierciedla istotę kształcenia na studiach o profilu ogólnoakademickim. Z kolei wyznaczone cele strategiczne mają być osiąmane poprzez szereg działań, które można identyfikować z polityką jakości, wśród których wymieniono m.in. - skuteczny mechanizm oceny zajęć z szybkim, elastycznym reagowaniem na potrzeby studentów, - proces podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych pracowników wydziałów, - elastyczne ścieżki studiowania, gwarantujące studentom możliwość wpływania na końcowy zakres

⁶ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

zrealizowanych przez nich tematów w trakcie studiów, - wprowadzenie instytucji tutora, a więc podkreślenie współpracy „nauczyciel – aktywny student”, uwzględnione w pensum i dające możliwości realizowania przez studentów projektów badawczych.

Koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinach, do których kierunek został przyporządkowany, głównie ze względu na tradycje i charakter badań geograficznych, które łączą doświadczenia poznawcze nauk przyrodniczych oraz nauk społecznych. Dyscypliną wiodącą zarówno na studiach I stopnia, jak i na studiach II stopnia jest geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna – odpowiednio w 55% i 54% ogólnej liczby pkt ECTS. Pozostałe dyscypliny to w pierwszej kolejności dyscyplina z dziedziny nauk ścisłych i przyrodniczych, tj. nauki o Ziemi i środowisku - 27% na studiach I stopnia oraz 26% na studiach II stopnia. Kierunek też przyporządkowano w niewielkim stopniu (tj. po 6% ogólnej liczby pkt ECTS) do 3 innych dyscyplin takich jak: ekonomia i finanse, nauki o polityce i administracji, nauki biologiczne - na studiach I stopnia, a na studiach II stopnia do 4 innych (do każdej po 5% ogólnej liczby pkt ECTS): ekonomia i finanse, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne. W przedstawionej koncepcji i celach kształcenia taka struktura dyscyplin została dobrze uzasadniona, m.in. stwierdzono, że „geografia poprzez swój charakter jest taką dziedziną wiedzy, w której jest możliwe, a niekiedy wręcz niezbędne, włączanie w proces kształcenia osiągnięć badawczych innych dyscyplin (np. geografia społeczna – socjologia, geografia polityczna – politologia itd.), albo wprost w formule współpracy geografów i innych badaczy (fizyków, ekonomistów, urbanistów itd.)”. Ponadto jednym z przedstawionych celów kształcenia jest zapewnienie absolwentom zróżnicowanych kompetencji zawodowych oraz przygotowanie ich do funkcjonowania w różnych sferach życia publicznego, czemu sprzyja taka interdyscyplinarność programu studiów. Jednak zważywszy na fakt, że przyporządkowanie kierunku do dyscyplin powinno racjonalnie wynikać nie tylko z koncepcji kształcenia, ale i mieć odzwierciedlenie w efektach uczenia się, to przedstawiona struktura dyscyplin, do których przypisano kierunek budzi jednak wątpliwości (szczegółowo w kolejnych akapitach dotyczących efektów uczenia się).

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku są związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie wiodącej tj. geografia społeczno- ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz w dyscyplinie nauki o Ziemi i środowisku, a także w sposób pośredni w pozostałych dyscyplinach, do których przypisano kierunek. Uczelnia w sposób wyczerpujący przedstawiła powiązania działalności naukowo-badawczej pracowników WGSR i kształcenia w ramach różnych specjalności i ścieżek oferowanych w programie studiów - przedstawiono szereg przykładów aplikacyjności i adaptacji badań naukowych do procesu kształcenia, w postaci np. realizowanych tematów prac dyplomowych czy udziału studentów w projektach badawczych, bądź wykorzystania wyników badań do realizacji celów wybranych zajęć, a nawet wykorzystanie sprzętu i aparatury badawczej pozyskanej w trakcie realizacji grantów badawczych pracowników do pracy ze studentami w ramach zajęć i kół naukowych.

Koncepcja i cele kształcenia są również zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego – Uczelnia uargumentowała utworzenie szerokiej i elastycznej oferty programowej możliwościami wykorzystania i adaptacji kwalifikacji absolwentów kierunku na zawodowym rynku pracy. Przedstawiono przykłady zrealizowanych ścieżek karier zawodowych absolwentów, które są dość zróżnicowane w zależności od ukończonej specjalności i odpowiadają na zapotrzebowanie szeregu instytucji z otoczenia społeczno-gospodarczego. Wysoki stopień zorientowania programów studiów na

te potrzeby tej grupy interesariuszy potwierdzony został również w trakcie wizytacji podczas spotkania z pracodawcami.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku zostały określone we współpracy z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, szczególnie podkreślono współpracę z Zespołem Doradców Zewnętrznych w zakresie konstruowania programu studiów w 2013 r. Zespół ten złożony z przedstawicieli 13 różnych instytucji i firm, m.in. z Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Krzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, z firmy GEO-SYSTEM Sp. z o.o., z Kampinoskiego Parku Narodowego, z Departamentu Zrównoważonego Rozwoju Ministerstwa Środowiska, z firmy Esri Polska Sp. z o.o., z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, z Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego, dokonał oceny projektu nowego programu studiów w okresie gruntownej przebudowy programu na studiach II stopnia.

W koncepcji i celach kształcenia na ocenianym kierunku nie uwzględniono uczenia się i nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, natomiast w roku akademickim 2020/2021, z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, większość zajęć prowadzona jest zdalnie (wyjątek stanowią niektóre ćwiczenia terenowe). Zgodnie z zaleceniem władz Wydziału wszystkie zajęcia prowadzone są w formie synchronicznej, z wykorzystaniem udostępnionych przez Uczelnię platform e-learningowych w tym wydziałowa – el.wgsr lub uniwersytecka – Kampus.

Dla studiów I stopnia na ocenianym kierunku sformułowano 33 efekty uczenia się, w tym 15 efektów w zakresie wiedzy, 12 w zakresie umiejętności, 6 w zakresie kompetencji społecznych. Przeważają liczebnie efekty w zakresie wiedzy, co należy uznać za właściwą proporcję dla profilu ogólnoakademickiego. Na studiach II stopnia sformułowano 19 efektów w zakresie wiedzy, 13 w zakresie umiejętności oraz 8 w zakresie kompetencji społecznych – razem 40. Przedstawione efekty uczenia się uwzględniają osiągnięcie kompetencji badawczych oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej, a także uwzględniają osiągnięcie kompetencji językowych na poziomie B2 i B2+ ESOKJ odpowiednio na pierwszym i drugim stopniu studiów.

Sformułowane efekty są zgodne i odzwierciedlają w sposób syntetyczny koncepcję i cele kształcenia na ocenianym kierunku, jak również pokrywają się z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany. Jednak należy zauważyć, że przedstawione kierunkowe efekty uczenia się w bardzo nikłym stopniu odzwierciedlają niektóre dyscypliny, do których przypisano kierunek. Można zidentyfikować tylko pojedyncze efekty odnoszące się do dyscyplin pozostałych w wymiarze po 5-6% tj. ekonomia i finanse, nauki o polityce i administracji, nauki biologiczne, nauki prawne, nauki socjologiczne. Na przykład w efekcie K_W01 (I stopień) „zna i rozumie podstawowe nurty badawcze współczesnej geografii oraz związki między dyscyplinami: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, ekonomia i finanse, nauki o polityce i administracji, nauki o Ziemi i środowisku” nie wskazuje się nauk biologicznych, do których również przyporządkowano kierunek na poziomie studiów I stopnia, choć pozostałe dyscypliny zostały wymienione. Z kolei efekt K_W13 odnoszący się bezpośrednio do dyscypliny ekonomia i finanse („zna i rozumie rolę teorii ekonomicznych...”) jest osiągany tylko w ramach 1 zajęć, a efekt K_W14 odnoszący się bezpośrednio do nauk o polityce i administracji („zna i rozumie podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia w zakresie rozwoju i funkcjonowania administracji publicznej w opracowywaniu analiz społeczno-gospodarczych”) jest osiągany tylko na jednej z trzech ścieżek kształcenia. Z kolei na II

stopniu studiów w programie obecne są jedynie pojedyncze elementy związane z wiedzą prawniczą, choć przyporządkowano kierunek do dyscypliny nauk prawnych. W tym przypadku znaleziono tylko pojedyncze tematy w treściach programowych czterech zajęć, które realizują efekt uczenia się „K_W17: uwarunkowania prawne procesów społeczno-ekonomicznych”, przy czym zajęcia te są realizowane na specjalności geografia społeczno-ekonomiczna, a na pozostałych 4 specjalnościach nie odniesiono się ani razu do tego efektu uczenia się tj. K_W17, co oznacza, że studenci studiujący na innych specjalnościach niż gs-e nie mają możliwości osiągnięcia tego efektu kierunkowego. Tak więc po analizie przedstawionych efektów uczenia się dla kierunku, należy stwierdzić, że nie znajduje uzasadnienia przyporządkowanie go do wskazanych dyscyplin uzupełniających w wymiarze 5-6%, które odnoszą się wprowadzić do pewnych elementów programu studiów i pojedynczych elementów efektów uczenia się, ale są to elementy subsydiarne wobec kluczowych aspektów koncepcji kształcenia i programu studiów, niestanowiące ich podstaw teoretycznych

Ponadto stwierdzono brak odniesienia wielu efektów kierunkowych w opisie efektów uczenia się dla poszczególnych specjalności, a także brak realizacji wielu kierunkowych efektów uczenia się w programach poszczególnych specjalności i ścieżek kształcenia, na co wskazują jednoznacznie macierze pokrycia. Odnosi się to do następujących ścieżek oraz specjalności:

Studia I stopnia:

Ścieżka fizycznogeograficzna i geoinformatyczna: brakuje realizacji kierunkowego efektu uczenia się K_W14.

Studia II stopnia:

brakuje odniesienia do efektów kierunkowych w efektach zdefiniowanych dla specjalności oraz dodatkowo brak realizacji kierunkowych efektów uczenia się na poszczególnych specjalnościach, wynikający z macierzy pokrycia:

(1) *geoekologia i geomorfologia*: K_W003, K_W017, K_W018, K_U03,

(2) *geografia społeczno-ekonomiczna*: K_W016, K_W018, K_W019, K_U05,

(3) *geografia świata*: K_W017, K_W018, K_W019,

(4) *hydrologia i meteorologia*: K_W03, K_W013, K_W014, K_W015, K_W016, K_W017, K_W018, K_U06, K_U09, K_U12, K_U13, K_K02,

(5) *Geoinformatyka, kartografia i teledetekcja*: K_W03, K_W12, K_W013, K_W015, K_W016, K_W017, K_W018, K_W019, K_U06, K_U09, K_U12, K_K02, K_K05, K_K07.

Należy więc stwierdzić, że Uczelnia nie zapewniła wszystkim studiującym możliwości osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się, ze względu na to, że poszczególne specjalności i poszczególne ścieżki kształcenia zaplanowane w programie studiów nie realizują wszystkich kierunkowych efektów uczenia się, a tylko wybrane.

Sformułowane efekty uczenia się nie w pełni są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, gdyż w niektórych przypadkach nie odnoszą się do właściwego zakresu wiedzy opisanego w charakterystykach drugiego stopnia na poziomie 6 i 7 PRK, w kategorii opisowej odpowiednio P6S_WG i P7S_WG, ponieważ nie uwzględniają zaawansowanego i pogłębionego stopnia wiedzy dotyczącej faktów, obiektów i zjawisk oraz metod i teorii, których dotyczą (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, Dz. U. z 2018 r. poz. 2218). Dotyczy to następujących kierunkowych efektów uczenia się:

a) na poziomie studiów I stopnia, zna i rozumie:

K_W01 „podstawowe nurty badawcze współczesnej geografii oraz związki między dyscyplinami: ...”

K_W07 „podstawowe metody i techniki służące do badania zjawisk i procesów w geosystemach oraz metod inwentaryzacji i waloryzacji zasobów środowiska”

K_W10 „podstawowe zagadnienia z zakresu teorii informacji geograficznej, podstawy działania infrastruktur informacji przestrzennej oraz zastosowania narzędzi geoinformatycznych”

K_W14 „podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia w zakresie rozwoju i funkcjonowania administracji publicznej w opracowywaniu analiz społeczno-gospodarczych”

K_W15 „podstawowe teorie biogeografii oraz podziały typologiczne i zróżnicowanie przestrzenne roślinności ...”

b) na poziomie studiów 2-stopnia, zna i rozumie:

K_W01 “główne kierunki badawcze i osiągnięcia współczesnej geografii oraz związki między dyscyplinami nauk przyrodniczych i społecznych”

K_W08 “podstawowe zagadnienia z zakresu teorii informacji geograficznej”

K_W09 “podstawy działania infrastruktur informacji przestrzennej oraz zastosowania narzędzi geoinformatycznych”.

Kierunkowe efekty uczenia się oraz efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie tworzą spójnego systemu, w oparciu o który możliwa jest skuteczna weryfikacja realizacji efektów uczenia się osiąganych przez studentów na każdym etapie cyklu kształcenia. W sylabusach wskazano co prawda efekty kierunkowe, które są realizowane na poszczególnych zajęciach, ale jest to odniesienie zbyt ogólne, bez wskazania bezpośredniego odniesienia do sformułowanych efektów dla danych zajęć (np. na zajęciach na studiach I stopnia *meteorologia i klimatologia* podano: “efekty kierunkowe K_W02, K_W07, K_U03, K_U07, K_K04; po zaliczeniu przedmiotu student(ka): - ma elementarną wiedzę w zakresie podstawowych kategorii pojęciowych i terminologii oraz stosowanych w meteorologii i klimatologii metod badawczych, - rozumie podstawowe zjawiska i procesy zachodzące w atmosferze, - rozpoznaje i interpretuje stany fizyczne atmosfery oraz określa typy pogody, - rozumie literaturę z zakresu meteorologii i klimatologii, - wykorzystuje dostępne źródła informacji o pogodzie i klimacie, - stosuje podstawowe metody statystyczne na poziomie pozwalającym na opis i interpretację zjawisk atmosferycznych, - określa wpływ warunków pogodowych/klimatu na zdrowie człowieka, gospodarkę i środowisko przyrodnicze”. Przykład na studiach II stopnia *zarządzanie środowiskiem*: efekty kierunkowe: K_W03, K_W07, K_U04, K_U05, K_U06, K_K02, K_K04, Student zdobywa: – wiedzę na temat procedur, podstawowych elementów i zasad wykonywania ocen środowiskowych, – umiejętność rozumienia i prezentowania wybranych elementów raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, – potrafi przygotować schemat konspektu raportu i prognozy oraz wskazać etapy uzyskiwania decyzji środowiskowej – zna podstawowe oddziaływania związane z kilkoma wybranymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi, – potrafi prezentować podstawowe elementy raportu OOS, – posiada umiejętność konstruowania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, – potrafi przeprowadzić analizę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Ponadto nie dla wszystkich zajęć określono specyficzne dla nich efekty uczenia się, podając jedynie kody efektów kierunkowych – dotyczy to takich zajęć jak np. *geografia czasu wolnego, projektowanie badań, kierunki badawcze w geografii, współczesne trendy w geografii społeczno-ekonomicznej, polityka turystyczna w krajach UE, przestrzeń publiczna w miastach, projektowanie badań, podstawy geologii, geografia turystyki i rekreacji*.

W programie studiów stacjonarnych na ocenianym kierunku przygotowano również blok pedagogiczny jako specjalność dodatkową do wyboru, przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela pierwszego przedmiotu geografia w szkole podstawowej i ponadpodstawowej oraz nauczyciela drugiego przedmiotu, tj. przyroda w szkole podstawowej. Przedstawione efekty uczenia się dla tej specjalności nauczycielskiej to 15 efektów w zakresie wiedzy, 18 w zakresie umiejętności i 7 w zakresie kompetencji społecznych, które zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia dla ocenianego kierunku są zgodne z misją i strategią Uczelni. Mieszczą się także w dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, jednak zważywszy na fakt, że przyporządkowanie kierunku do dyscyplin powinno racjonalnie wynikać nie tylko z koncepcji kształcenia, ale i mieć odzwierciedlenie w efektach uczenia się, to przypisanie do dyscyplin uzupełniających w wymiarze 5-6% nie jest uzasadnione. Wynika to z faktu, iż te dyscypliny tylko w nikłym stopniu są odzwierciedlone w efektach uczenia się, a ponadto stwierdzono, że nie są realizowane na wszystkich specjalnościach i ścieżkach kształcenia. Nie budzi wątpliwości związek koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową, co zostało szczegółowo udokumentowane, podobnie jak zorientowanie na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego.

Przedstawione efekty uczenia się uwzględniają osiągnięcie kompetencji badawczych oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej, a także osiągnięcie kompetencji językowych na poziomie B2 i B2+ ESOKJ odpowiednio na pierwszym i drugim stopniu studiów. Stwierdzono jednak brak odniesienia wielu efektów kierunkowych w opisie efektów uczenia się dla poszczególnych specjalności, a także brak realizacji wielu kierunkowych efektów uczenia się w programie poszczególnych specjalności i ścieżek kształcenia, na co wskazują jednoznacznie macierze pokrycia. Należy więc stwierdzić, że Uczelnia nie zapewniła wszystkim studiującym możliwości osiągnięcia kierunkowych efektów uczenia się, ze względu na to, że poszczególne specjalności i poszczególne ścieżki kształcenia zaplanowane w programie studiów nie realizują wszystkich kierunkowych efektów uczenia się, a tylko wybrane.

Sformułowane efekty uczenia się nie w pełni są zgodne z właściwym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, gdyż w niektórych przypadkach nie odnoszą się do właściwego zakresu wiedzy opisanego w charakterystykach drugiego stopnia na poziomie 6 i 7 PRK, w kategorii opisowej odpowiednio P6S_WG i P7S_WG, ponieważ nie uwzględniają zaawansowanego i pogłębionego stopnia wiedzy dotyczącej faktów, obiektów i zjawisk oraz metod i teorii, których dotyczą (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 roku w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, Dz. U. z 2018 r. poz. 2218).

Ponadto stwierdzono, że kierunkowe efekty uczenia się oraz efekty uczenia się dla poszczególnych zajęć nie tworzą spójnego systemu, w oparciu o który możliwa jest skuteczna weryfikacja realizacji efektów uczenia się, a także stwierdzono, że nie dla wszystkich zajęć określono specyficzne dla nich efekty uczenia się.

Lista nieprawidłowości, które są podstawą obniżenia oceny kryterium:

1. Kierunek został przyporządkowany do dyscyplin subsydiarnych, niestanowiących jego teoretycznych podstaw i słabo powiązanych z koncepcją i celami kształcenia.
2. Efekty uczenia się nie odpowiadają kategoriom opisowym Polskiej Ramy Kwalifikacji, ponieważ nie dostosowano sformułowanych kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy do kategorii opisowej P6S-WG charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK oraz do kategorii opisowej P7S-WG charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK poprzez uwzględnienie odpowiedniego zakresu zaawansowania i głębi perspektywy poznawczej i zależności.
3. Nie przedstawiono w pełni spójnego systemu efektów uczenia się, tj. nie dla wszystkich zajęć zostały założone specyficzne efekty uczenia się w odniesieniu do efektów kierunkowych, co w rezultacie uniemożliwia stworzenie transparentnego systemu ich weryfikacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się przyporządkowanie ocenianego kierunku studiów tylko do dyscyplin naukowych stanowiących jego teoretyczne podstawy i dominujących w koncepcji i celach kształcenia oraz odzwierciedlających zakres badań naukowych powiązanych z kierunkiem
2. Zaleca się dostosowanie sformułowanych kierunkowych efektów uczenia się w zakresie wiedzy do kategorii opisowej P6S-WG charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6 PRK oraz do kategorii opisowej P7S-WG charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 7 PRK poprzez uwzględnienie odpowiedniego zakresu zaawansowania i głębi perspektywy poznawczej i zależności.
3. Zaleca się uzupełnienie programu studiów i przedstawienie w pełni spójnego systemu efektów uczenia się kierunkowych w odniesieniu do efektów uczenia się specyficznych dla poszczególnych zajęć, który umożliwiłby stworzenie transparentnego systemu ich weryfikacji.
4. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w dyscyplinach do których kierunek został przyporządkowany.

Zgodność treści programowych z zakresem działalności naukowej została szczegółowo udokumentowana licznymi przykładami powiązań prowadzonych badań na WGiSR z realizowanym programem na poszczególnych zajęciach. Należy również stwierdzić, że treści programowe są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów, lecz niestety nie zapewniają wszystkim studentom osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku, ze względu na to, że nie wszystkie efekty są realizowane w programach poszczególnych specjalności i ścieżek kształcenia – szczegółowo została opisana ta niespójność również w kryterium 1.2 dotyczącym efektów uczenia się. Tak więc na studiach I stopnia w programie ścieżek fizycznogeograficznej i geoinformatycznej brakuje zajęć o treściach realizujących kierunkowy efekt uczenia się K_W14 (“zna i rozumie podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia w zakresie rozwoju i funkcjonowania administracji publicznej w opracowywaniu analiz społeczno-gospodarczych”). Na studiach II stopnia brakuje zajęć o treściach realizujących następujące kierunkowe efekty uczenia się:

- (1) specjalność *geoekologia i geomorfologia*: K_W003, K_W017, K_W018, K_U03,
- (2) specjalność *geografia społeczno-ekonomiczna*: K_W016, K_W018, K_W019, K_U05,
- (3) specjalność *geografia świata*: K_W017, K_W018, K_W019,
- (4) specjalność *hydrologia i meteorologia*: K_W03, K_W013, K_W014, K_W015, K_W016, K_W017, K_W018, K_U06, K_U09, K_U12, K_U13, K_K02,
- (5) specjalność *geoinformatyka, kartografia i teledetekcja*: K_W03, K_W12, K_W013, K_W015, K_W016, K_W017, K_W018, K_W019, K_U06, K_U09, K_U12, K_K02, K_K05, K_K07.

W programie studiów przygotowano również możliwość realizacji bloku pedagogicznego, który ma przygotować studentów do wykonywania zawodu nauczyciela. Przedstawiony program bloku pedagogicznego obejmują treści programowe z zakresu przygotowania psychologiczno-pedagogicznego i dydaktycznego, umożliwiające osiągnięcie efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w tym w Rozporządzeniu MNISW z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela. Przedstawione treści programowe umożliwiają merytoryczne przygotowanie studentów do nauczania przedmiotów geografia i przyroda odpowiadających podstawie programowej w szkole podstawowej oraz przedmiotu geografia w szkole ponadpodstawowej.

Czas trwania studiów I stopnia to 6 semestrów, podczas których student musi uzyskać 180 pkt ECTS, a czas trwania studiów II stopnia to 4 semestry, podczas których student musi uzyskać 120 pkt ECTS - taki wymiar semestrów i punktów ECTS jest zgodny z wymaganiami ustawowymi. W programie studiów nie znajdują się zajęcia zaplanowane do realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, natomiast ze względu na warunki pandemii Uczelnia wprowadziła i realizuje taką formę zajęć. Do zajęć przypisano punkty ECTS w sposób dość zróżnicowany: np. zajęciom 15 godzinnym

przypisano od 1 do 2 pkt ECTS; zajęciom 30 godz. od 1 do 4 pkt ECTS, zajęciom 45 godz. od 2 do 6 pkt ECTS. Na studiach II stopnia występują również zajęcia w wymiarze pow. 100 godz. i tak: zajęciom 135 godz. przypisano 9 pkt ECTS, zajęciom 165 godz. od 16 do 20 pkt ECTS, zajęciom 210 godzinnym również od 16 do 20 pkt ECTS. Zróżnicowany wymiar punktów ECTS wynika z oszacowania całkowitego nakładu pracy studenta w zależności od formy realizacji zajęć i zakresu treści programowych.

Łączna liczba godzin wg planu zajęć, a więc wymagających udziału nauczyciela akademickiego na studiach stacjonarnych I stopnia kształtuje się w zależności od wybranej ścieżki kształcenia od 2687 godz. (ścieżka społeczno-ekonomiczna) do 2697 godz. (ścieżka fizycznogeograficzna). Taki wymiar godzin oznacza ok. 90-100 ECTS realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, a Uczelnia wyliczyła ten udział na poziomie 91%, co więc spełnia wymagania wskazane w art. 63 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Na studiach niestacjonarnych I stopnia wymiar zajęć wg planu, czyli realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich wynosi 1399 godzin, a więc łączna liczba punktów ECTS, jaką student uzyskuje w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia kształtuje się na poziomie 55 pkt ECTS, co również jest zgodne z wymaganiami ustawowymi. Z kolei na studiach stacjonarnych II stopnia liczba godzin zajęć w planie studiów jest zróżnicowana w zależności od specjalności oraz od ścieżki kształcenia: od 1090 godzin na ścieżce geografia turystyki na specjalności *geografia społeczno-ekonomiczna* do 1215 godzin na specjalnościach *geografia świata* oraz *geoekologia i geomorfologia*. Uczelnia oszacowała, że przy takim rozkładzie godzin zajęć w planie studiów, liczba punktów ECTS realizowanych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich waha się pomiędzy 60,5 a 64,5, co oznacza spełnienie warunku ustawowego (tj. pow. 50% ECTS jest prowadzona z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich na studiach stacjonarnych).

Zaplanowana sekwencja zajęć jest przemyślana - na studiach I stopnia, zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych, w pierwszych trzech semestrach program zajęć jest wspólny dla wszystkich studentów, a od czwartego semestru studenci wybierają zajęcia zgodnie z zadeklarowaną przez siebie ścieżką. Zajęcia w trzech pierwszych semestrach obejmują głównie zajęcia podstawowe (np. *kartografia, podstawy geologii, koncepcje i problemy badawcze geografii, regiony świata*), zajęcia służące prezentacji metod badawczych stosowanych w różnych gałęziach geografii (np. *metody badań społecznych, zastosowania matematyki i statystyki w geografii*). W kolejnych semestrach zajęcia wspólne dla wszystkich studentów (niezależnie od zadeklarowanej przez nich ścieżki) dotyczą zaawansowanych metod analizy danych przestrzennych (np. *systemy informacji geograficznej*) oraz zastosowania geografii (np. *zrządzanie środowiskiem*). Na studiach II stopnia studenci mają do wyboru pięć specjalności, a wybór dokonywany jest w trakcie pierwszego semestru. Ponadto realizują kilka wspólnych zajęć (np. konwersatorium *Ziemia – środowisko człowieka: struktury, procesy, relacje*). Zaplanowana sekwencja zajęć dla poszczególnych specjalności charakteryzuje się znacznym udziałem zajęć poświęconych funkcjonowaniu środowiska geograficznego w różnych skalach przestrzennych (np. *globalizacja a środowisko przyrodnicze*) oraz metodom stosowanym aktualnie w badaniach geograficznych, szczególnie nowoczesnym metodom analizy przestrzennej z wykorzystaniem teledetekcji i Geograficznych Systemów Informacyjnych (np. *programowanie i modelowanie danych przestrzennych*). Tak więc sekwencja zajęć, a także dobór form zajęć zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się przewidzianych dla poszczególnych specjalności i ścieżek kształcenia.

Stosowane formy zajęć są charakterystyczne dla kształcenia na poziomie studiów wyższych: wykłady i ćwiczenia, konwersatoria, seminaria, warsztaty i laboratoria oraz szkolenia terenowe (np. z topografii) i ćwiczenia terenowe, odbywające się poza siedzibą Uczelni, w wybranym regionie kraju. W programie studiów dominują zajęcia w formie wykładów - na studiach I stopnia to od 40,7% do 43% ogólnej sumy godzin na poszczególnych ścieżkach kształcenia, a na II stopniu w zależności od specjalności jest to od 33% (*geografia społeczno-ekonomiczna*) sumy godzin do 51,9% (*geografia świata*). Taka proporcja zajęć wykładowych jest adekwatna do profilu ogólnoakademickiego studiów.

Program studiów umożliwia wybór zajęć na studiach I stopnia zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych w wymiarze 57 pkt ECTS, a więc ok. 32%, co spełnia wymagania wskazane w §3 ust. 3 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Wybór następuje w formie wyboru jednej ze ścieżek kształcenia, wyboru proseminarium i seminarium licencjackiego, wyboru zajęć wybieralnych z puli ogólnouniwersyteckiej i wydziałowej, wyboru zajęć humanistycznych oraz wyboru lektoratów. Z kolei na studiach II stopnia wybór specjalności gwarantuje studentom elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia w wymiarze przekraczającym wymagane minimum 30% liczby punktów ECTS. Ponadto w ramach każdej specjalności studenci uczestniczą w zajęciach do wyboru, oferowanych przez daną specjalność albo z puli ogólnej Wydziału, lub z puli zajęć ogólnouniwersyteckich. Na studiach II stopnia każdy student musi zaliczyć zajęcia z obszaru nauk humanistycznych do wyboru z innej specjalności albo z innych jednostek UW, a także zajęcia prowadzone w języku obcym na poziomie B2+. Tak więc w zależności od specjalności student może wybrać zajęcia, którym przypisano od 36 do 55 pkt ECTS.

Plan studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie wiodącej oraz w dyscyplinie Nauk o Ziemi i Środowisku, a także w mniejszym stopniu w pozostałych dyscyplinach, do których został przyporządkowany kierunek. Uczelnia wykazała zestaw 58 zajęć na studiach I stopnia w wymiarze 141 pkt ECTS (147 na studiach niestacjonarnych) oraz 76 zajęć na wszystkich specjalnościach II stopnia w wymiarze łącznym ponad 370 pkt ECTS (w zależności od specjalności to 85 do 110 pkt ECTS), które są związane z działalnością naukową prowadzoną w Uczelni. Ten aspekt oceny programu studiów na akredytowanym kierunku nie budzi wątpliwości i z nawiązką spełnia wymagania art. 64 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Na studiach I stopnia zaplanowano łącznie 240 godz. zajęć z języka obcego, od 1 do 4 semestru po 60 godz. w wymiarze 8 pkt ECTS. Na studiach niestacjonarnych lektoraty zaplanowano w wymiarze 120 godz., po 60 godz. w sem. 1 i 2, również przypisując im 8 pkt ECTS. Dodatkowo przewidziano w sem. 5 egzamin z języka (na niestacjonarnych w 4), któremu przypisano 2 pkt ECTS. Taki wymiar godzin oraz zakres merytoryczny lektoratu należy uznać za umożliwiający osiągnięcie efektu uczenia się K_U11, tj. „potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2”.

Na studiach II stopnia w programie studiów nie przewidziano lektoratów ani żadnych obowiązkowych zajęć w języku obcym, co może ograniczać studentom możliwość osiągnięcia efektu uczenia się sformułowanego dla kierunku na II-stopniu: K_U12 („potrafi posługiwać się szczegółową terminologią geograficzną w języku polskim oraz w języku obcym na poziomie B2+”). Na dwóch specjalnościach nie wykazano w macierzach pokrycia realizacji tego efektu uczenia się na żadnych zajęciach. Jednak w planach studiów ogłoszonych na stronach internetowych znajduje się zapis zobowiązujący studentów do wyboru zajęć prowadzonych w języku obcym („W trakcie toku studiów każdy student

musi zaliczyć zajęcia prowadzone w języku obcym na poziomie B2+ za 3 ECTS; w ofercie specjalności są zajęcia prowadzone w języku angielskim – za 2 ECTS, można je również wybrać spośród tego typu zajęć oferowanych na innych specjalnościach lub w innych jednostkach UW”). Uczelnia przedstawiła również dwie listy zajęć realizowanych w bieżącym roku akademickim - na jednej znajduje się 7 konwersatoriów, z czego tylko 3 odbyły się dla stosunkowo niewielkiej grupy studentów 9-17 osób, natomiast na drugiej liście jest 19 zajęć ogólnowydziałowych. Jednak trudno stwierdzić ilu studentów korzysta z tej oferty, ponieważ są do wyboru. Również trudno ocenić poziom językowy tych zajęć, gdyż nie przedstawiono kart opisu zajęć, co oznacza, że nie założono dla nich efektów uczenia się oraz treści programowych, a więc nie można ocenić, czy realizują efekt językowy związany z poziomem B2+.

Pomimo że studia na ocenianym kierunku przyporządkowane zostały w przeważającej części do dziedziny nauk społecznych, to w programie zaplanowano zajęcia z zakresu nauk humanistycznych – studenci obowiązkowo wybierają takie zajęcia z listy ogólnouniwersyteckich lub ogólnowydziałowych na studiach I-stopnia w semestrze 3 i 4 (zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych) za 5 pkt ECTS. Na studiach II stopnia również mają zaplanowane takie zajęcia, którym przypisano 5 pkt ECTS.

Na ocenianym kierunku studenci mają również możliwość wyboru bloku pedagogicznego jako dodatkowej specjalności przygotowującej do wykonywania zawodu nauczyciela geografii (w szkole podstawowej i ponadpodstawowej) oraz przyrody (w szkole podstawowej). Zajęcia zostały zaplanowane na studiach I i II stopnia. Od roku akademickiego 2019/20 w związku z wprowadzonymi zmianami w programie studiów bloku pedagogicznego, wynikającymi z nowych standardów kształcenia przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela (Rozporządzenie MNISW z dnia 5 lipca 2019 r.), studenci I i II roku studiów I stopnia realizują zajęcia zgodne z nowymi standardami kształcenia, a studenci III roku studiów I stopnia i studenci studiów II stopnia, którzy rozpoczęli edukację zgodnie z tzw. starym programem obecnie realizują program zmodyfikowany, dopasowany do nowego standardu. Zajęcia zaplanowano na 6 semestrów w podziale na studia I stopnia (5 semestrów) oraz 1 semestr na studiach II stopnia, który prowadzi do zdobycia kompetencji nauczyciela w szkole ponadpodstawowej. Zajęcia obejmują łącznie 660 godzin, którym przypisano łącznie 34 pkt ECTS. Taka proporcja nakładu pracy studenta wynika głównie z dużej liczby godzin praktyk zawodowych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej (210), co wymaga dodatkowego nakładu czasu pracy studenta. Nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć spełnia warunki zapisane w art. 63 ust.1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W programie przeważają formy zajęć o charakterze praktycznym, kształtujące umiejętności i kompetencje dydaktyczne i opiekuńczo-wychowawcze studentów, a więc oprócz praktyk są to ćwiczenia, warsztaty i konwersatorium. Zajęć w formie wykładów jest najmniej, 120 godz., tj. ok. 18% wszystkich godzin, ale wraz z zajęciami o charakterze ćwiczeniowym obejmują ponad 2/3 wymiaru zajęć związanych z przygotowaniem psychologiczno-pedagogicznym studentów do przyszłej pracy nauczyciela. Przedstawiony program zajęć bloku pedagogicznego jest zgodny z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w tym w Rozporządzeniu MNISW z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Wykorzystywane metody kształcenia dotyczą całego programu, a nie poszczególnych zajęć - w opisach zajęć nie znajdują się takie informacje. Rekomenduje się więc uzupełnienie kart opisu zajęć o informacje dotyczące specyficznych metod dla realizacji zakładanych efektów uczenia się na poszczególnych zajęciach. Natomiast w skali całego programu wykorzystywane są bardzo różnorodne metody kształcenia, w tym: metody podające, służące przekazaniu podstawowej wiedzy teoretycznej (głównie wykłady informacyjne, problemowe i konwersatoryjne) i metody poszukujące - wykorzystywane głównie na ćwiczeniach, w tym ćwiczeniach laboratoryjnych i terenowych, zajęciach projektowych, warsztatach, seminariach, konwersatoriach. Metody te mają charakter aktywizujący i stymulujący studentów, służą głównie nabyciu przez studentów umiejętności korzystania z fachowej literatury, baz danych i innych źródeł informacji, posługiwania się instrumentami pomiarowymi i narzędziami informatycznymi, kształcą umiejętności wykonywania analiz laboratoryjnych, krytycznego analizowania uzyskanych danych, co umożliwia samodzielną pracę badawczą.

Wśród najnowszych stosowanych metod wskazano wykorzystanie zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych w ramach nauczania w zakresie wszystkich specjalności i ścieżek kształcenia. Każdy student ocenianego kierunku ma możliwość pracy na profesjonalnych pakietach oprogramowania, np. ArcGIS firmy ESRI (wykupiona przez Uczelnię licencja typu SITE zapewnia możliwość instalacji na własnym komputerze studenta i pracy w dowolnym czasie), pakiecie graficznym CorelDraw i ogólnodostępnym oprogramowaniu QGIS. Zajęcia wymagające pracy z komputerem stanowią znaczący procent wszystkich ćwiczeń, największy na specjalności geoinformatyka, kartografia, teledetekcja (co najmniej 1/3 wszystkich zajęć, w tym większość ćwiczeń). Na innych specjalnościach udział tego typu zajęć jest mniejszy, jednak ich programy również nastawione są na wykorzystywanie narzędzi informatycznych (np. do analiz statystycznych, badań sondażowych z wykorzystaniem Internetu, analiz laboratoryjnych i pomiarów z wykorzystaniem instrumentów cyfrowych, analizy i interpretacji danych przestrzennych). Ponadto wszyscy studenci i pracownicy mogą korzystać z pakietu biurowego Microsoft udostępnionego online, a w czasie pandemii również oprogramowanie specjalistyczne było udostępniane zdalnie, co umożliwiło osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się dla wielu zajęć.

Kompetencje badawcze studenci zdobywają głównie realizując zajęcia metodą warsztatowo-projektową oraz prowadząc pełne postępowanie badawcze w trakcie realizacji tematu pracy dyplomowej (m.in. formułują pytania i hipotezy badawcze, analizują literaturę i materiały źródłowe, prowadzą dyskusję, doświadczenia laboratoryjne, projekty). Program studiów zapewnia poznanie bardzo wielu metod badawczych, specyficznych dla poszczególnych specjalności, w tym umiejętność doboru odpowiednich narzędzi matematycznych, statystycznych, wykorzystywania odpowiednich danych teledetekcyjnych, nowoczesnych technik przetwarzania obrazu, wizualizacji danych, obsługi urządzeń pomiarowych. Zapewnia to zarówno wdrożenie do prowadzenia badań własnych, jak i do upowszechniania uzyskanych wyników. Ukierunkowaniu na konkretne zadania badawcze i wdrożeniu do samodzielnej pracy naukowej służą szczególnie zajęcia typu seminaryjne (także proseminaria). Wdrożenie studentów do prowadzenia działalności naukowej następuje również dzięki możliwości udziału w realizacji projektów badawczych pracowników Wydziału, w tym międzynarodowych – przedstawiono 15 takich przykładów z ostatnich 5-6 lat. Studenci bywają zatrudniani jako stypendyści w projektach albo uczestniczą w nich w ramach gromadzenia materiałów do pracy dyplomowej, a także w celu realizacji programu konkretnych zajęć kursowych. Efekty swojej pracy referują zarówno na

spotkaniach naukowych organizowanych w ramach studenckiego ruchu naukowego (na Wydziale istnieje kilka kół naukowych). Występują także na konferencjach krajowych i międzynarodowych.

W ramach programu studiów studenci rozwijają również swoje kompetencje w zakresie posługiwania się językiem angielskim w stopniu niezbędnym do swobodnego korzystania ze źródeł i prowadzenia dyskusji oraz prezentowania wyników badań. Na studiach I stopnia są to metody powszechnie stosowane na lektoratach, a dodatkowo wykładowcy na niektórych zajęciach wprowadzają terminologię anglojęzyczną, wskazując możliwości dostępu do światowej literatury naukowej i globalnych baz danych przestrzennych. Studenci mają też możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych po angielsku przez gości zagranicznych (przedstawiono 10 różnych przykładów zajęć zrealizowanych przez wykładowców zagranicznych od 2015 r.). Część zajęć z wykorzystaniem nowoczesnego oprogramowania wymaga sięgania do instrukcji i dokumentacji dostępnej głównie w języku angielskim, a korzystanie z literatury obcojęzycznej jest wymaganą częścią przygotowania pracy magisterskiej. Natomiast na studiach II stopnia stosowane metody podczas oferowanych zajęć wykładowych, ćwiczeniowych i konwersatoryjnych nie zawsze mogą umożliwiać osiągnięcia umiejętności posługiwania się językiem obcym na zakładanym poziomie B2+, gdyż np. podczas wykładów nie ma możliwości obserwacji postępów w posługiwaniu się językiem obcym oraz korygowania błędów. Brak kart opisu zajęć w językach obcych do wyboru uniemożliwia szczegółową ocenę stosowanych metod kształcenia i sposobu weryfikacji oceny osiąganych efektów.

Uczelnia wykorzystuje specjalne metody zaspokajające potrzeby edukacyjne studentów z różnego typu problemami - w roku akademickim 2019/2020 i 2020/2021 dotyczyło to np. uwzględniania trudności sprzętowych, z jakimi borykali się niektórzy studenci poprzez przygotowywania im zadań możliwych do wykonania także bez konieczności korzystania z własnych szybkich łącz internetowych. W przypadku problemów z wykonaniem postawionych zadań zapewniono dodatkowe konsultacje, indywidualne lub grupowe (także z wykorzystaniem poczty e-mail, udostępnianie dodatkowych instrukcji i literatury, a wsparcie studentów w trakcie pracy terenowej odbywa się również w formie rozmowy telefonicznej). Z kolei w przypadku studentów z niepełnosprawnościami lub mających problemy zdrowotne czy rodzinne, w celu wyrównania ich szans w dostępie do wiedzy, stosowane są rozwiązania proponowane przez Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych UW, np. indywidualne, wydłużone terminy oddawania ćwiczeń i sprawdzianów, zmiana formy zaliczeń, zwiększenie progu dopuszczalnych absencji, indywidualne dopasowanie formy i sposobu realizacji zajęć, urlop zdrowotny. Zarówno władze Wydziału, jak i poszczególni pracownicy, stosują się do tych propozycji, a często również sami wychodzą naprzeciw potrzebom sygnalizowanym przez studentów. Dostosowanie procesu dydaktycznego do indywidualnych potrzeb studentów dotyczy również studentów wybitnie uzdolnionych, którym umożliwia się realizację zindywidualizowanej ścieżki kształcenia. Zgodnie z Regulaminem Studiów UW student może odbywać studia w trybie indywidualnej organizacji studiów, której szczegółowe zasady określa Kierownik Jednostki Dydaktycznej. W ostatnich latach z takiej możliwości skorzystała trójka studentów ocenianego kierunku. Indywidualne potrzeby studentów o bardziej skonkretyzowanych zainteresowaniach naukowych uwzględniane są również poprzez możliwości wyboru zajęć, ścieżek czy specjalności. Ponadto studenci mogą realizować indywidualne projekty zgodne z własnymi zainteresowaniami, a wyróżniający się biorą także udział w projektach i grantach naukowych pracowników Wydziału, niekiedy też są angażowani w organizację konferencji naukowych bądź zapraszani do czynnego w nich uczestnictwa merytorycznego.

Pomimo że w programie studiów nie znajdują się zajęcia zaplanowane do realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, to w roku akademickim 2020/2021, z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, większość zajęć prowadzona jest zdalnie. Wyjątek stanowią ćwiczenia terenowe, w przypadku których dopuszcza się możliwość odstąpienia od formy zdalnej, jeśli pozwoli na to sytuacja epidemiczna w kraju. Podczas realizacji zajęć w formie zdalnej każdy student ma zapewniony kontakt z prowadzącym, gdyż wszystkie zajęcia prowadzone są w formie synchronicznej (jest to zalecenie władz Wydziału). Do tego celu wykorzystywane są dostępne na UW platformy przeznaczone do nauczania na odległość, a także wirtualna tablica, a dodatkowo, do przesyłania danych i informacji potrzebnych do wykonania zadań oraz do sprawdzania wiedzy wykorzystywane są inne narzędzia o odpowiedniej funkcjonalności, a także poczta USOS oraz platformy e-learningowe: wydziałowa – el.wgsr lub uniwersytecka – Kampus. Niektórzy prowadzący posługują się innymi narzędziami, z wykorzystaniem czatu, udostępniania ekranu, wbudowanej opcji ankiet oraz wspólnych notatek. Wykorzystywane są także możliwości pracy na Arkuszu Google oraz udostępniania zasobów na dysku Google. Wykorzystywane narzędzia pozwalają na stosowanie różnych metod dydaktycznych, w dużej części analogicznych do stosowanych w normalnych warunkach pozapandemicznych, choć wymagających od prowadzących większego zaangażowania w ich przygotowanie (np. sfilmowanie pokazów i algorytmów rozwiązań na zajęciach laboratoryjnych). Również w realizacji niektórych ćwiczeń terenowych wykorzystano metody zdalne w postaci przygotowanych wirtualnych spacerów po wybranych regionach wraz z charakterystyką zjawisk i obiektów geograficznych.

Na ocenianym kierunku geografia, proces kształcenia nie posiada wyodrębnionych praktyk zawodowych na I i II stopniu studiów. W przypadku wyboru przez studenta zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela studenci realizują praktyki pedagogiczne zarówno na pierwszym, jak i na drugim stopniu studiów, przy czym na I stopniu zaliczają praktyki w szkole podstawowej z przedmiotów geografia i przyroda w wymiarze po 60 godzin zajęć dydaktycznych, za które otrzymują po 3 pkt ECTS, a na II stopniu studiów realizują praktyki tylko z przedmiotu geografia w szkole ponadpodstawowej w wymiarze 60 godzin (3 pkt ECTS). Dodatkowo studenci uczestniczą w warsztatach zintegrowanych z praktykami w szkole podstawowej i ponadpodstawowej (w wymiarze po 30 godzin zajęć – 2 pkt ECTS) oraz odbywają praktyki psychologiczno-pedagogiczne w wymiarze 30 godzin, za co otrzymują 1 pkt ECTS. Program kształcenia przygotowujący do zawodu nauczyciela tworzy całość, gdyż uzyskanie uprawnień pedagogicznych student może uzyskać wyłącznie po zaliczeniu wszystkich przewidzianych w programie zajęć na obu poziomach studiów. Podczas praktyk studenci mają możliwość poszerzenia zakresu wiedzy teoretycznej oraz zdobycia umiejętności praktycznego jej wykorzystania, a także pracy w grupie oraz wzmocnienia umiejętności komunikacji interpersonalnej.

Efekty uczenia się zakładane dla praktyk, są zgodne z efektami uczenia się wskazanymi dla praktyk w standardzie kształcenia nauczycieli oraz przypisanymi do pozostałych grup zajęć, w szczególności do obowiązkowej na tym kierunku i specjalizacji pedagogicznej - grupy przedmiotów (geografia i przyroda).

Umieszczenie praktyk w planie studiów zapewnia prawidłową realizację programu praktyk. Program ten jest ściśle związany ze specyfiką specjalności nauczycielskiej, realizowanej na kierunku geografia oraz jest skonstruowany w sposób przejrzysty, umożliwiający uzyskanie zakładanych efektów uczenia się. Dobór miejsc odbywania praktyk jest prawidłowy i poparty analizą zgodności profilu działalności szkoły podstawowej lub ponadpodstawowej z programem praktyk.

Analizowana dokumentacja praktyk prowadzona jest prawidłowo. Nadzór nad organizacją i przebiegiem praktyk zawodowych sprawował opiekun praktyk powoływany przez dziekana Wydziału. Zadaniem opiekuna praktyk był nadzór nad merytorycznym oraz formalnym przebiegiem praktyki w szkołach, a także wsparcie organizacyjne studentów. Posiadane kompetencje, a także doświadczenie oraz kwalifikacje opiekunów praktyk i pełnomocnika dziekana ds. praktyk, umożliwiają prawidłową ich realizację.

Ocena infrastruktury technicznej miejsc odbywania praktyk oraz ich wyposażenie są oceniane przez opiekuna praktyk pod kątem zgodności z potrzebami procesu nauczania, co umożliwia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk.

Ocena zgodności infrastruktury szkół i wyposażenia klasopracowni jest na ogół weryfikowana poprzez dostępne informacje o profilu działalności szkoły i zakresie jej działania, a także w oparciu o opinie nauczycieli i opinie studentów, którzy odbywali tam praktyki.

Opiekunowie praktyk nie mieli dotychczas obowiązku przygotowywania corocznych sprawozdań z przebiegu praktyk studenckich, które przedstawiane byłyby dziekanowi Wydziału oraz Zespołowi ds. Jakości Kształcenia i służyłyby poprawie efektywności realizacji praktyk pedagogicznych.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla wszystkich studentów o specjalności nauczycielskiej, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, ale osoba sprawująca nadzór nad praktykami nie zatwierdzała dotychczas tego miejsca w oparciu o z góry określone i formalnie przyjęte kryteria jakościowe.

Od roku akademickiego 2019/2020 realizowane były także praktyki prowadzone z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej, przy czym część praktyk została przełożona na okres od września 2021 r., ze względu na wstrzymanie przez MEN funkcjonowania szkół w okresie pandemii.

Program praktyk, a także sposób ich realizacji nie podlegały systematycznej ocenie z udziałem studentów specjalności nauczycielskiej, której wyniki byłyby wykorzystywane w ustawicznym doskonaleniu programu praktyk i ich realizacji.

Zajęcia na ocenianym kierunku na studiach I stopnia są rozplanowane na 4 dni w tygodniu, tj. od poniedziałku do czwartku, od godzin porannych do późnopopołudniowych (do ok. 18.00), przy czym przerwy pomiędzy zajęciami dla poszczególnych grup są dobrze rozplanowane (co najmniej 15 minut). Taki rozkład zajęć umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach oraz na samodzielne uczenie się. Z kolei na studiach II stopnia jest mniej zajęć i są rozplanowane na dwa - trzy dni w tygodniu, co również umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach oraz na samodzielne uczenie się. Na studiach niestacjonarnych zajęcia zaplanowano na sobotnie przedpołudnia i niedzielne popołudnia z niestandardową częstotliwością - ten plan dotyczy tylko ostatniego roku studiów I stopnia i jego konstrukcja nie budzi zastrzeżeń. Przedstawiony harmonogram zajęć z bloku pedagogicznego również został ułożony w sposób nie kolidujący z zajęciami kursowymi i specjalnościowymi. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację wszystkich efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji

zwrotnej o uzyskanych efektach, co zostało uregulowane szczegółowo w Regulaminie studiów oraz potwierdzone podczas wizytacji i szczegółowej analizy form i warunków prac etapowych. Liczba egzaminów w jednym semestrze na studiach 1 stopnia waha się od 4 do 6, natomiast na studiach II stopnia to 1 do 2 egzaminów w semestrze, a harmonogram ich realizacji jest również obwarowany specjalnym zapisem w Regulaminie studiów i opiniowany przez przedstawicieli Samorządu Studenckiego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe na ocenianym kierunku są zgodne z zakresem działalności naukowej prowadzonej w Uczelni oraz są specyficzne dla zajęć tworzących program studiów.

Należy jednak stwierdzić, że treści programowe nie zapewniają wszystkim studentom osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku, ze względu na to, że nie wszystkie efekty są realizowane w programach poszczególnych specjalności i ścieżek kształcenia. Tak więc na studiach I-stopnia w programie ścieżek fizycznogeograficznej i geoinformatycznej brakuje zajęć o treściach realizujących kierunkowy efekt uczenia się K_W14. Na studiach II-stopnia brakuje zajęć o treściach realizujących następujące kierunkowe efekty uczenia się:

- (1) specjalność *geoekologia i geomorfologia*: K_W003, K_W017, K_W018, K_U03,
- (2) specjalność *geografia społeczno-ekonomiczna*: K_W016, K_W018, K_W019, K_U05,
- (3) specjalność *geografia świata*: K_W017, K_W018, K_W019,
- (4) specjalność *hydrologia i meteorologia*: K_W03, K_W013, K_W014, K_W015, K_W016, K_W017, K_W018, K_U06, K_U09, K_U12, K_U13, K_K02,
- (5) specjalność *geoinformatyka, kartografia i teledetekcja*: K_W03, K_W12, K_W013, K_W015, K_W016, K_W017, K_W018, K_W019, K_U06, K_U09, K_U12, K_K02, K_K05, K_K07.

Czas trwania studiów został określony prawidłowo. Do zajęć przypisano punkty ECTS w sposób dość zróżnicowany, ale odzwierciedlający całkowity nakład pracy studenta związany z realizacją zaplanowanych treści kształcenia określonych dla poszczególnych zajęć.

Zaplanowana sekwencja i formy zajęć są przemyślane i prawidłowo zaplanowane. Plan studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie wiodącej oraz pozostałych dyscyplinach, do których kierunek przyporządkowano, w wymiarze spełniającym wymagania art. 64 ust. 2 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Program studiów I stopnia obejmuje również zajęcia kształcące kompetencje językowe studentów na wymaganym poziomie B2, natomiast w programie studiów II stopnia zajęcia w języku obcym są w module obowiązkowego wyboru, jednak brak opisu tych zajęć obieralnych nie pozwala ocenić stopnia osiągnięcia wymaganych kompetencji językowych na poziomie B2+ ESOKJ. Oznacza to, że dla tych zajęć nie założono efektów uczenia się i treści programowych.

Przedstawione metody kształcenia są różnorodne w zależności od formy zajęć i w dużej części służą nabyciu przez studentów umiejętności własnej pracy badawczej. Wykorzystywane są również najnowsze metody i zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne w zakresie wszystkich specjalności i ścieżek kształcenia (np. ArcGIS, CorelDraw, QGIS). Uczelnia stosuje również specjalne metody zaspokajające potrzeby edukacyjne studentów z różnego typu problemami, w tym z niepełnosprawnością, ale także oferuje studentom uzdolnionym specjalne ścieżki kształcenia. W programie studiów nie znajdują się zajęcia zaplanowane do realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, ale z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju, większość zajęć prowadzona jest obecnie zdalnie, a Uczelnia zapewniła odpowiednie narzędzia do prawidłowej realizacji tych zajęć.

Przedstawiony program bloku pedagogicznego obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela i jest zgodny z zawartymi w nich regułami i wymaganiami. Duża część zajęć dotyczy realizacji praktyk pedagogicznych w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, które mają charakter praktyk zawodowych. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk są zgodne z kierunkowymi efektami uczenia się, a treści programowe i ich umiejscowienie w planie studiów zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Rekomenduje się jednak poddanie systematycznej ocenie programu praktyk oraz zakresu realizacji założonych efektów uczenia się.

Lista nieprawidłowości, które są podstawą obniżenia oceny kryterium:

1. Treści programowe nie zapewniają osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się sformułowanych dla kierunku niezależnie od wybranej przez studenta specjalności czy ścieżki kształcenia.
2. Nie można ocenić poziomu językowego zajęć prowadzonych w języku obcym na studiach II stopnia, gdyż nie przedstawiono kart opisu zajęć, co oznacza, że nie założono dla nich efektów uczenia się oraz treści programowych, a więc nie można ocenić, czy osiągany jest efekt uczenia się K_U12 oraz czy studenci osiągną kompetencje językowe na poziomie B2+ ESOKJ zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

1. Zaleca się zapewnienie takiego układu treści programowych, aby wszyscy studenci kierunku niezależnie od wybranej ścieżki lub specjalności kształcenia osiągnęli wszystkie zakładane dla kierunku ogólne efekty uczenia się i był spełniony warunek zapisany w art. 76 ust. 1. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.
2. Zaleca się uzupełnienie programu studiów II stopnia obowiązkowymi zajęciami pozwalającymi osiągnąć kompetencje językowe na poziomie B2+ ESOKJ, zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dnia 14

listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji.

3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości będących podstawą do sformułowania zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Postępowanie rekrutacyjne na kierunek geografia zarówno na studia stacjonarne jak i niestacjonarne, odbywa się w trybie konkursowym, a podstawę do zakwalifikowania kandydatów na studia stanowi lista rankingowa według malejącej liczby punktów. Na studia I stopnia rekrutacja odbywa się na podstawie wyników egzaminu maturalnego. Wynik końcowy kandydata to liczba z przedziału 0-100, równa średniej ważonej wyników z przedmiotów branych pod uwagę w procesie rekrutacyjnym, zgodnie z ustalonym algorytmem. Przedmioty wymagane to język polski, matematyka, język obcy nowożytny, geografia tylko na poziomie rozszerzonym oraz jeden z przedmiotów dodatkowych – lista tych przedmiotów oraz przypisane im wagi są właściwe dla kierunku i zapewniają kandydatów o odpowiednich kwalifikacjach wstępnych. Analogiczne procedury obliczania punktów rankingowych obowiązują także kandydatów, którzy zdawali egzamin dojrzałości tzw. „starą maturę”, maturę międzynarodową i matury zagraniczne. W procesie rekrutacyjnym brane są pod uwagę takie same przedmioty (lub ich zamienniki), jak w odniesieniu do matury 2005-2020, identyczne są również wagi przedmiotów, a zatem należy uznać, że kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i zapewniają kandydatom równe szanse. Procedura rekrutacyjna przewiduje ulgi w postępowaniu kwalifikacyjnym, w postaci przyznawania maksymalnej liczby możliwych do zdobycia punktów (100 pkt.), którą otrzymują laureaci 15 różnych olimpiad szczebla centralnego. Ponadto specjalne warunki określono dla kandydatów – cudzoziemców w zakresie znajomości języka polskiego. Kwalifikacja na studia drugiego stopnia odbywa się w trybie egzaminu wstępnego, na który składa się 50 pytań zamkniętych z dyscyplin geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz nauki o Ziemi i środowisku (w zakresie treści programowych odpowiadających studiom pierwszego stopnia). O kolejności kwalifikacji na studia decyduje lista rankingowa, zestawiona według malejącej sumy punktów. W postępowaniu rekrutacyjnym kandydatom z tytułem licencjata lub magistra na kierunku geografia przysługują ulgi, w postaci zwolnienia z egzaminu wstępnego i określonego ekwiwalentu punktów w zależności od oceny na dyplomie studiów I-stopnia.

Chociaż w procedurze rekrutacyjnej na kolejny rok akademicki, zawartej w Uchwale Nr 578 Senatu UW z dnia 24 czerwca 2020 r. nie przedstawiono oczekiwanych kompetencji cyfrowych kandydatów i wymagań sprzętowych związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (głównie ze względu na trudny do przewidzenia rozwój pandemii), to jednak Uczelnia uzupełnia te informacje na spotkaniu zorganizowanym w ramach dnia otwartego UW dla kandydatów. Poinformowano wtedy kandydatów o zasadach odbywania zajęć w trybie zdalnym, a także o wymaganiach i dostępności programów gwarantowanych przez WGSR, niezbędnych do realizacji zajęć. Rekomenduje się umieszczenie na stronie internetowej informacji o oczekiwanych kompetencjach cyfrowych kandydatów.

Uczelnia przedstawiła warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, które zostały zawarte w Uchwale Nr 392 Senatu UW z dnia 20 lutego 2019 r. w sprawie potwierdzania na UW efektów uczenia się zdobytych poza edukacją formalną. Przedstawione warunki zapewniają możliwość identyfikacji i oceny adekwatności efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów do tych sformułowanych dla kierunku. Uczelnia określiła również warunki przyjęcie na studia w trybie przeniesienia, czyli uznawaniu efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym także zagranicznej. Przedstawiony tryb uwzględnia określenie i uzupełnienie różnic programowych. Przedstawiona procedura zapewnia możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się dla kierunku ocenianego.

Zasady przygotowania pracy dyplomowej i warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego są szczegółowo opisane w załączniku do Uchwały Nr 15 Rady Dydaktycznej z dnia 25 maja 2020 r. i zostały opracowane na podstawie Regulaminu Studiów na UW i Uchwały Nr 4 Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia z dnia 27 lutego 2020 r. Kryteria jakie musi spełniać praca dyplomowa zostały również przedstawione w sposób klarowny i jednoznaczny, m.in. student powinien wykazać się przygotowaniem do prowadzenia pracy badawczej, np. umiejętnością sformułowania i rozwiązania problemu badawczego. Jednym z elementów pracy licencjackiej mogą być też np. własne badania terenowe, praca kartograficzna lub geoinformatyczna. Na studiach II stopnia proces dyplomowania rozpoczyna się od wyboru specjalności i zapisu na seminarium w trakcie pierwszego semestru. Uczelnia przedstawiła w sposób klarowny i jednoznaczny procedurę oraz warunki jakie musi spełniać praca magisterska. Ostatnim etapem weryfikacji efektów uczenia się jest egzamin dyplomowy. Regulamin Studiów UW oraz Uchwała Nr 15 Rady Dydaktycznej dla kierunków geografia i gospodarka przestrzenna z dnia 25 maja 2020 r. określają procedury złożenia i oceny pracy dyplomowej oraz wyznaczenia Komisji egzaminacyjnej. Dla studenta studiów I stopnia na kierunku geografia materiałem pomocniczym w przygotowaniu się do egzaminu dyplomowego jest zestaw zagadnień kluczowych syntetyzujących kwestie ujmowane w ramach zajęć szczegółowych. Zestaw ten, po akceptacji Rady Dydaktycznej, jest dostępny na stronie internetowej Wydziału. Na studiach II stopnia podczas egzaminu dyplomowego sprawdzane są wiedza i kompetencje zawodowe, a pytania mogą dotyczyć oprócz zagadnień merytorycznych z zakresu programu studiów także np. możliwości wykorzystania wyników przedstawionej pracy dyplomowej. Kryteria merytoryczne jakie powinny spełniać prace dyplomowe zostały wskazane w wymienionych dokumentach szczegółowych i uwzględniają progres kompetencji pomiędzy I a II poziomem studiów.

Formalne zasady weryfikacji efektów uczenia się przeprowadzane na podstawie zaliczeń i egzaminów zostały określone w Uchwale Nr 18 Rady Dydaktycznej dla kierunków geografia i gospodarka przestrzenna z dnia 30 września 2020 r. i zostały sformułowane na podstawie Regulaminu Studiów UW oraz Uchwały Nr 10 Uniwersyteckiej Rady ds. Kształcenia z dnia 7 czerwca 2020 r. W dokumencie znajdują się m.in. ramowe zasady przeprowadzania egzaminów, zaliczenia zajęć, ustalania terminów, przeprowadzenia, oceniania i dokumentowania przebiegu egzaminu. Ponadto zapisane są tam zawarte prawa studenta do zapoznania się z oceną i jej uzasadnieniem oraz zasady przystąpienia do egzaminu poprawkowego. Z kolei szczegółowe sposoby weryfikacji znajdują się w poszczególnych sylabusach zajęć i wynikają ze specyfiki poszczególnych zajęć. Są one określone przez prowadzącego, w uzgodnieniu z koordynatorem zajęć. Wśród przedstawionych sposobów znajdują się: egzamin ustny, egzamin pisemny, test, esej, praca projektowa (zazwyczaj dotyczy zaliczenia ćwiczeń zespołowych),

praca roczna. Weryfikacja osiągniętych efektów uczenia się może być przeprowadzona w formie ustnej, w tym także na podstawie aktywności studenta podczas zajęć. Zaliczenia ćwiczeń najczęściej mają formy kolokwium pisemnych, quizów oraz prac pisemnych, dotyczących zadań praktycznych wykonywanych podczas zajęć, np. dotyczą wykonanych opracowań na podstawie materiałów kartograficznych, dokumentacji fotograficznej, raportów, kwerend literatury oraz dostępnych informatycznych danych geologicznych, hydrologicznych kartograficznych i geodezyjnych, zestawień wyników własnych badań/pomiarów terenowych, prezentacji multimedialnych. Prace ćwiczeniowe wykonywane są w dużej części przy pomocy narzędzi GIS.

W wielu przypadkach brakuje kryteriów oceny, np. dla takich zajęć jak *geografia czasu wolnego*, *podstawy planowania przestrzennego*, *współczesne trendy w geografii społeczno-ekonomicznej*, *geografia ludności*, *groźne zjawiska pogodowe*, *geografia rozwoju*. Brak kryteriów oceny nie zapewnia przejrzystości procesu weryfikacji oraz wiarygodności i porównywalności ocen. Pewnym ekwiwalentem tego deficytu jest określenie przez prowadzącego na pierwszych zajęciach szczegółowych zasad i terminów zaliczenia. Taki sposób przekazywania studentom informacji jest jednak słabo weryfikowalny i nie zapewnia jednoznacznej oceny sposobów weryfikacji stopnia osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się. Rekomenduje się więc uzupełnienie kart opisu zajęć o informacje dotyczące kryteriów oceniania.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się dają możliwość adaptowania metod i organizacji sprawdzania efektów uczenia się do potrzeb studentów z niepełnosprawnością, a także studentów borykających się z problemami zdrowotnymi czy rodzinnymi. W celu wyrównania ich szans stosowane są takie rozwiązania jak indywidualne, wydłużone terminy oddawania ćwiczeń i sprawdzianów, zmiana formy zaliczeń, zwiększenie progu dopuszczalnych absencji, indywidualne dopasowanie formy i sposobu realizacji zajęć, urlop zdrowotny.

Zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się, a także sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem dotyczą przede wszystkim spraw spornych pojawiających się pomiędzy prowadzącym zajęcia a studentem oraz konfliktów między studentami. Uczelnia posiada opracowany system reagowania na naruszenia (tzw. ścieżka nieformalna i ścieżka skargowa). Studenci mają możliwość wystąpienia do rzeczniczki akademickiej ds. studenckich i pracowniczych z pominięciem dziekana lub prodziekana i wtedy to rzecznik akademicki podejmuje mediacje i w zależności od potrzeb interwencje w jednostce. Z kolei procedury postępowania w sprawach o mobbing reguluje Zarządzenie Nr 49 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 14 maja 2018 r. w sprawie przeciwdziałania mobbingowi na Uniwersytecie Warszawskim, a Zarządzenie Nr 205 Rektora Uniwersytetu Warszawskiego z dnia 31 sierpnia 2020 r. w sprawie procedury antydyskryminacyjnej na Uniwersytecie Warszawskim określa zasady działania w przypadkach zachowań dyskryminacyjnych.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych dotyczących studentów. Nauczyciele akademicki i studenci korzystają z uwierzytelnionych kont.

Stosowane metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w tym metody wykorzystujące techniki kształcenia na odległość są adekwatne do poszczególnych zajęć i zapewniają skuteczną weryfikację i ocenę stopnia osiągnięcia wszystkich treści merytorycznych zaplanowanych dla zajęć, a także przypisanych do nich efektów uczenia się. Stosowane metody umożliwiają także sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, szczególnie dotyczy to takich metod jak prace projektowe, prace ćwiczeniowe przygotowywane na podstawie materiałów kartograficznych, dokumentacji fotograficznej, raportów, kwerend literatury oraz dostępnych informatycznych danych geologicznych, hydrologicznych kartograficznych i geodezyjnych, zestawień wyników własnych badań/pomiarów terenowych, prezentacji multimedialnych. Od momentu przejścia na nauczanie zdalne materiały niezbędne do realizacji ćwiczeń oraz wykładów są udostępniane studentom na bieżąco na platformie Kampus. Podobnie odbywa się w przypadku zajęć realizowanych na Google Classroom oraz gdy wykorzystywane są narzędzia Google Forms i DocsSprawdzenie. Jednak w okresie zajęć zdalnych wprowadzonych w związku z pandemią została ograniczona weryfikacja efektów uczenia się w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych, np. związanych z odpowiedzialnością za bezpieczeństwo pracy w zespole lub pewnych umiejętności zdobywanych podczas praktyk pedagogicznych. Jednak w pewnym zakresie Uczelnia stwarza możliwości realizacji takich efektów kompetencyjnych np. poprzez podejmowanie działań związanych z upowszechnianiem dokonań naukowych (zorganizowano konkurs „Nauka jest dla ludzi”) oraz współorganizowania działań na rzecz środowiska (w czasie pandemii zorganizowano pomoc seniorom). Należy rekomendować pogłębioną analizę możliwości weryfikacji efektów uczenia się osiąganych podczas realizacji programu studiów z wykorzystaniem metod i technik pracy zdalnej. Ocena opanowania języka obcego na poziomie studiów I stopnia następuje metodą testową po każdym z 4 semestrów, w których są realizowane lektoraty (w przypadku studiów niestacjonarnych po każdym z dwóch) oraz kończy się egzaminem ustnym i pisemny w kolejnym semestrze. Taki sposób weryfikacji należy uznać za właściwy i skuteczny, także w przypadku pracy zdalnej. Na studiach II stopnia nie przedstawiono metod weryfikacji osiągniętych efektów językowych. Rekomenduje się uzupełnienie informacji na ten temat.

W przypadku zajęć zaplanowanych w bloku pedagogicznym przygotowującym studentów do zawodu nauczyciela sposoby weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia. Zaplanowane sposoby weryfikacji są zróżnicowane i obejmują egzaminy w formie pisemnej z pytaniami otwartymi bądź w formie testowej, a także zaliczenia, w tym zaliczenia pisemne na ocenę, składające się z pytań otwartych i półotwartych. Zajęcia o charakterze ćwiczeniowym i warsztatowym oceniane są w oparciu o aktywność studenta i jego opracowania dotyczące scenariuszy lekcji oraz projektów związanych z metodyką lekcji, stosowanymi środkami dydaktycznymi i formami zajęć lekcyjnych. Praktyki zawodowe oceniane są w oparciu o dzienniczki praktyk, przygotowane konspekty zrealizowanych lekcji oraz indywidualną rozmowę z autorefleksją dotyczącą postaw własnych studenta w roli nauczyciela.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych i mają różne formy zaliczania, w tym egzaminy pisemne z pytaniami otwartymi, egzaminy pisemna testowe, tygodniowe karty pracy, kolokwia z zadaniami obliczeniowymi, krótkie eseje, referaty z prezentacją lub formy mieszane, tzn. weryfikacja końcowa składała się z zaliczenia wielu form prac, np. test i prezentacja referatów. Udostępnione prace testowe najczęściej były zrealizowane na formularzach elektronicznych, co świadczy o dobrym wykorzystaniu metod i technik

zdalnych. Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu, efektów uczenia się oraz dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany. We wszystkich sprawdzonych pracach stwierdzono zgodność tematyki z sylabusami, poprawność doboru metod weryfikacji, a wystawione oceny uznano za uzasadnione. Jednak w kilku przypadkach stwierdzono rozbieżności pomiędzy zastosowaną formą pracy a jej opisem w protokole (egzamin versus zaliczenie), a także rozbieżności pomiędzy zastosowaną formą pracy a jej opisem w sylabusie. Ocenione prace dyplomowe spełniają wymagania właściwe dla ocenianego kierunku, poziomu kształcenia i profilu ogólnoakademickiego. Innymi dowodami na osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się są ich publikacje naukowe - przedstawiono spis 51 publikacji wspólnych studentów kierunku geografia i pracowników naukowych WGiSR, a także przykłady 7 abstraktów przygotowanych wspólnie od roku 2015. W latach 2015-2021 studenci uczestniczyli też w 14 projektach badawczych realizowanych przez pracowników Wydziału, a także realizowali projektów indywidualnych oraz zespołowe. Prace naukowe studentów akredytowanego kierunku zostały również docenione przez kapituły różnych instytucji, które w ostatnim okresie przyznały nagrody i wyróżnienia 12 studentom za ich prace dyplomowe.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Przedstawione warunki rekrutacji na studia oraz kryteria kwalifikacji są przejrzyste i umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się. W ostatnim roku akademickim Uczelnia uzupełniła informacje o procesie rekrutacji również informacjami o zasadach i wymaganiach odbywania zajęć w trybie zdalnym, jednak w oparciu o doświadczenie należy w tym roku akademickim umieścić takie informacje na stronie internetowej Uczelni dla nowych kandydatów. Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów, jak również warunki przyjęcie na studia w trybie przeniesienia, w tym także z uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich a adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów.

Zasady przygotowania pracy dyplomowej i warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego są trafne, specyficzne i zapewniają potwierdzenie osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Zasady weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się są prawidłowo dobrane do formy zajęć, jednak w wielu wypadkach brakuje sprecyzowania kryteriów oceny w kartach opisu zajęć. Uczelnia przedstawiła zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się, a także sposoby zapobiegania i reagowania na zachowania nieetyczne i niezgodne z prawem. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta i bezpieczeństwo danych. Stosowane metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się umożliwiają także sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej oraz udziału w tej działalności, czego potwierdzeniem są dobrze ocenione prace dyplomowe, często wyróżniane nagrodami instytucji zewnętrznych, a także liczne publikacje studentów oraz ich udział w projektach

prowadzonych na Wydziale. Rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych, etapowych, a także prac dyplomowych oraz stawianych im wymagań są dostosowane do poziomu i profilu studiów. W przypadku zajęć zaplanowanych w bloku pedagogicznym przygotowującym studentów do zawodu nauczyciela sposoby weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Na kierunku geografia zajęcia prowadzi 85 nauczycieli akademickich zatrudnionych na WGSR, w tym 53 pracowników badawczo-dydaktycznych oraz 32 dydaktycznych. Posiadający odpowiednie kompetencje pracownicy innych jednostek UW prowadzą zajęcia specjalistyczne (np. pedagogiki i psychologii) oraz zajęcia fakultatywne o charakterze ogólnouniwersyteckim. Na studiach I stopnia lektoraty są prowadzone przez wykwalifikowanych lektorów, natomiast na studiach II stopnia kompetencje językowe na poziomie B2+ osiągane są przez studentów w ramach prowadzonych w języku angielskim zajęć do wyboru na różnych specjalnościach kierunku geografia bądź na innych kierunkach studiów UW. W tym wypadku nie jest możliwe stwierdzenie czy nauczyciele prowadzący te zajęcia mają odpowiednie kompetencje nie tylko w zakresie merytorycznym prowadzonych zajęć, lecz również w zakresie nauczania i weryfikacji umiejętności językowych na poziomie B2+ ESOKJ – w większości przypadków brak kart tych zajęć, a karty nauczycieli nie zawierają tego typu informacji.

Prowadzący zajęcia nauczyciele akademicy posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w dyscyplinach do których kierunek został przypisany. Spośród pracowników badawczo-dydaktycznych 39 osób zadeklarowało w części bądź w całości przynależność do dyscypliny wiodącej geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna, co znajduje potwierdzenie w publikacjach wyszczególnionych w kartach nauczycieli. Podobnie, adekwatnie do zakresu kształcenia, reprezentowana jest dyscyplina nauki o Ziemi i środowisku, którą reprezentują 24 pracownicy badawczo-dydaktyczni. W dorobku nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku geografia znajdują się również publikacje o charakterze interdyscyplinarnym obejmujące zagadnienia z pozostałych dyscyplin, do których w niewielkim zakresie przyporządkowano kierunek: ekonomii i finansów, nauk o polityce i administracji czy nauk biologicznych. Również znaczna część pracowników dydaktycznych legitymuje się publikacjami w zakresie dyscyplin, w których realizowane są efekty uczenia się, natomiast nieliczne osoby, które w ostatnim okresie nie wykazały dorobku naukowego posiadają doświadczenie praktyczne bądź publikacje o charakterze dydaktycznym (podręczniki akademickie).

Spśród 85 nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku geografia 6 osób posiada tytuł zawodowy magistra, 47 – stopień doktora, 22 – stopień doktora habilitowanego, 10 – tytuł profesorski. Aktualnie na ocenianym kierunku kształci się 364 studentów na studiach stacjonarnych (228 na studiach I stopnia i 116 na studiach II stopnia) oraz 20 na studiach niestacjonarnych I stopnia. Biorąc pod uwagę powyższe dane, struktura kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów pozwala na prawidłową realizację zajęć i nabywanie przez studentów kompetencji badawczych.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku geografia mają także bogate doświadczenie oraz udokumentowany dorobek dydaktyczny (podręczniki akademickie, projekty edukacyjne). Wielu z nich to nauczyciele z wieloletnim stażem, mający zasługi w promowaniu młodej kadry naukowej. Wraz z koniecznością przejścia na zdalny tryb nauczania osoby prowadzące zajęcia uzupełniły kompetencje w tym zakresie w ramach szkoleń oraz otrzymali odpowiednie wsparcie w zakresie obsługi informatycznej.

Przydział zajęć i obciążenie godzinowe nauczycieli akademickich prowadzących umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiąganie przez studentów założonych efektów uczenia się. Osoby prowadzące zajęcia to pracownicy etatowi UW zatrudnieni w UW jako podstawowym miejscu pracy.

Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest na bieżąco kontrolowana przez Dziekanat WGSR.

Osoby prowadzące zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela posiadają kompetencje naukowe oraz doświadczenie w zakresie właściwym dla prowadzonych zajęć. Nauczyciele akademicy prowadzący te zajęcia charakteryzują się wieloletnim doświadczeniem dydaktycznym związanym z pracą ze studentami na UW oraz z zajęciami prowadzonymi dla uczniów i nauczycieli w różnych instytucjach oświatowych, głównie w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w ośrodkach doskonalenia nauczycieli. Publikują również prace z zakresu dydaktyki geografii. W grupie zajęć B określonych standardami kształcenia nauczycieli, zajęcia prowadzą posiadające odpowiednie kompetencje osoby reprezentujące dyscyplinę naukową pedagogika lub psychologia, natomiast w grupach A i D osoby prowadzące działalność naukową w zakresie podstawowych dla geografii dyscyplin: geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna oraz nauki o Ziemi i środowisku.

Obsada zajęć dydaktycznych odbywa się według klucza merytorycznego i jest ściśle skorelowana ze specyficznym obszarem udokumentowanej działalności badawczej pracownika. Dodatkowo brane jest pod uwagę doświadczenie dydaktyczne oraz opinie studentów wyrażone w ankietach. Procedura obsady zajęć jest transparentna, regulowana przepisami ogólnouniwersyteckimi. Pogłębionej analizy wymaga obsada zajęć *zastosowania matematyki i statystyki w geografii*, które prowadzą osoby bez specjalistycznego przygotowania matematycznego. Nauczyciele ci stosują jednak metody matematyczno-statystyczne w publikacjach naukowych z geografii, w zakresie umożliwiającym realizację zakładanych efektów uczenia się. Ponadto, wcześniej zajęcia te prowadzone były przez matematyków, a zmiana obsady motywowana była lepszym zrozumieniem potrzeb studentów geografii przez nauczycieli reprezentujących tą dyscyplinę. Po zamianie obsady, przy udziale dziekana Wydziału Matematyki, przeprowadzono porównanie osiągania przez studentów efektów uczenia się, co potwierdziło trafność przyjętych rozwiązań. Wobec powyższego obsadę tych zajęć uznać należy za dopuszczalną, tym bardziej, że matematyka nie jest jedną z dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek.

Potrzeby szkoleniowe pracowników zaspokajane są poprzez bogatą ofertę szkoleń podnoszących kompetencje dydaktyczne – szczególnie dotyczących metod stosowanych w zdalnym kształceniu. W roku 2020 szkolenia z zakresu kształcenia zorganizowane zostały przez Centrum Kompetencji Cyfrowych UW. Centrum udostępnia helpdesk wspierający nauczycieli w procesie nauczania zdalnego a informacje o zgłaszanych problemach pozwalają na bieżące monitorowanie zadowolenia nauczycieli z funkcjonalności stosowanych platform i narzędzi do nauczania zdalnego oraz są wykorzystywane w doskonaleniu tych narzędzi.

Nauczyciele prowadzący zajęcia są oceniani przez studentów pod koniec każdego semestru poprzez wypełnianie ankiet online.

Pracownicy podlegają ocenie okresowej. Oprócz oceny działalności naukowej ważnym elementem oceny okresowej jest ocena działalności dydaktycznej, w której uwzględnia się ocenę prowadzonych zajęć wyrażoną w ankietach studenckich oraz podejmowanie innych aktywności dydaktycznych. Na ocenianym kierunku nie są prowadzone, ani nawet przewidziane, hospitacje zajęć, co zwłaszcza w przypadku mniej doświadczonych pracowników, może niekorzystnie wpływać na poziom kształcenia. Rekomenduje się wprowadzenie tego istotnego mechanizmu systemu doskonalenia jakości kształcenia.

Wyniki okresowych przeglądów kadry, w tym wnioski z ankiet studenckich, decydują o utrzymaniu bądź zmianie stanowiska, na którym zatrudniony jest dana osoba, są też brane pod uwagę przy obsadzaniu konkretnych zajęć.

Realizowana polityka kadrowa umożliwia kształtowanie kadry prowadzącej zajęcia zapewniające prawidłową ich realizację. Procedury zatrudniania nowych pracowników są transparentne, oparte o zasady otwartych konkursów szczegółowo określone w przepisach wewnętrznych UW. Awans lub przeniesienie na stanowisko w innej grupie pracowników następuje po przeprowadzeniu oceny dorobku oraz perspektyw dalszego rozwoju nauczyciela akademickiego. Pracownicy są motywowani do rozpoznawania własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego doskonalenia poprzez system nagród Rektora za wyróżniające się działania, przyczyniające się do rozwoju i podnoszące prestiż Uniwersytetu, w tym za działania dydaktyczne.

Polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów, w tym naruszenia bezpieczeństwa, jak również wszelkich form dyskryminacji i przemocy. Prowadzone są działania obejmujące odpowiednie szkolenia, publikację materiałów edukacyjnych oraz kampanię uświadamiającą „Równoważni”. Działają również instytucje, których zadaniem jest przeciwdziałanie dyskryminacji oraz udzielanie wsparcia osobom, które zetknęły się z problemem: ombudsman (rzecznik akademicki), główny specjalista ds. równouprawnienia, koordynator przeciwdziałania mobbingowi, Komisja Rektorska ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji, Komisja ds. Przeciwdziałania Mobbingowi.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Kadra naukowo-dydaktyczna prowadząca zajęcia na kierunku geografia UW posiada doświadczenie i kompetencje dydaktyczne, które zapewniają poprawną realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Struktura kwalifikacji, liczebność kadry, przydział zajęć oraz

obciążenie godzinowe kadry akademickiej w pełni umożliwia realizację zajęć na ocenianym kierunku. Realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana. Wraz z koniecznością prowadzenia dużej liczby zajęć w formie zdalnej nauczyciele akademicy uzyskali odpowiednie kompetencje dydaktyczne w tym zakresie. Kwalifikacje i kompetencje kadry prowadzącej zajęcia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne ze standardami.

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia oparte są o transparentne zasady umożliwiające prawidłową realizację zajęć i realizacji zakładanych efektów uczenia się. Polityka ta uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju. Obsada zajęć dydaktycznych realizowanych na wizytowanym kierunku jest prawidłowa. Uczelnia wypracowała procedury rozwiązywania konfliktów i reagowania na przypadki zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa oraz dyskryminacji i przemocy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Podczas realizacji zajęć na kierunku geografia studenci korzystają z infrastruktury dydaktycznej Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych UW. W gmachu WGSR znajdują się 3 sale wykładowe, 8 sal do zajęć ćwiczeniowych, 4 sale do zajęć komputerowych, 3 pracownie specjalistyczne (Pracownia sedymentologiczna, Pracownia geochemii krajobrazu, Pracownia teledetekcyjna) oraz 1 sala konferencyjna, w której odbywają się regularnie spotkania i seminaria naukowe. W budynku przy ul. Karowej 20 Wydział dysponuje jedną salą wykładową. Wszystkie sale wykładowe i ćwiczeniowe są wyposażone w niezbędny sprzęt tradycyjny i multimedialny umożliwiające prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się: tablice „białe” do pisania markerami lub tradycyjne tablice do pisania kredą, komputer, rzutnik multimedialny z ekranem lub wielkoformatowy monitor. Prawidłową realizację ćwiczeń terenowych, jak również w pewnym zakresie udział studentów w badaniach naukowych czy przygotowanie do tych badań, zapewnia stacja terenowa WGSR – Mazowiecki Ośrodek Geograficzny w Murzynowie koło Płocka. Stacja działa od 1974 r. i realizuje szeroki program badań hydrometeorologicznych, zanieczyszczenia atmosfery, dynamiki zmian środowiska geograficznego czy zmian krajobrazu kulturowego.

Infrastruktura informatyczna służąca realizacji zajęć z wykorzystaniem komputerów obejmuje łącznie 64 stanowiska w 4 salach. Na komputerach dostępne jest odpowiednie oprogramowanie zarówno w wersjach komercyjnych, edukacyjnych jak i bezpłatnych. Oprogramowanie obejmuje programy biurowe i kalkulacyjne, systemy informacji geograficznej i pracy z bazami danych przestrzennych, programy do inwentaryzacji, programy do analiz statystycznych oraz pakiety obliczeniowe.

Odpowiednio do procesu dydaktycznego wyposażone są laboratoria i pracownie. Ponadto jednostki WGSR dysponują niezbędnym w nauczaniu geografii sprzętem do badań terenowych. Laboratorium Analiz Środowiskowych w Katedrze Geografii Fizycznej wyposażone jest w sprzęt pozwalający na fizyczne i chemiczne analizy próbek gleb, roślinności, osadów i wód. Sprzęt do badań terenowych w Zakładzie Geomorfologii to m.in.: profesjonalne lokalizatory GPS, czujniki laserowe do zliczania ziaren transportowanych przez wiatr, wieloparametryczna stacja meteorologiczna, specjalistyczny sprzęt do badań podłoża (lekka płyta dynamiczna, ręczna sonda dynamiczna stożkowa, cylinder wciskowy, czujniki objętościowej wilgotności podłoża, sprzęt do określania wodoprzepuszczalności gruntów naturalnych). Zakład Hydrologii dysponuje sprzętem do wykonywania analiz chemicznych wody (przenośny fotometr, przyrządy do pomiaru odczynu wody, stężenia tlenu i przewodnictwa elektrolitycznego wody), przyrządami do pomiarów przepływu (akustyczny miernik przepływu i przepływomierz dopplerowski, młynek hydrometryczny) oraz echosonda. Do dyspozycji pracowników i studentów są też rejestratory temperatury wody sonda grawitacyjna do poboru osadów dennych. Zakład Klimatologii wykorzystuje do zajęć dydaktycznych różnorodny sprzęt badawczy, służący przede wszystkim do wykonywania pomiarów określonych elementów pogody i klimatu. Są to głównie różnego typu mierniki ręczne pozwalające na pomiar wybranych parametrów stanu atmosfery (temperatury, wilgotności, ruchu powietrza), rejestratory automatyczne umożliwiające ciągłe pomiary w określonym czasie oraz automatyczna stacja meteorologiczna. W ramach zajęć terenowych z topografii do opracowania sytuacyjno-wysokościowego zdjęcia terenu wykorzystywane są odbiorniki satelitarne znajdujące się na wyposażeniu Zakładu Geoinformatyki, Kartografii i Teledetekcji. Studenci korzystają również z niwelatorów oraz łąt niwelacyjnych, za pomocą których wykonują geodezyjne pomiary różnic wysokości metodą niwelacji geometrycznej oraz tachimetrów elektronicznych służących do szczegółowych pomiarów sytuacyjno-wysokościowych. Podczas zajęć z zakresu teledetekcji wykorzystywane są takie instrumenty teledetekcyjne jak: spektrometr służący do pomiaru właściwości spektralnych roślin, miernik zawartości chlorofilu, laiometr do pomiaru powierzchni projekcyjnej liści, ceptometr liniowy do pomiaru ilości energii akumulowanej przez rośliny na potrzeby fotosyntezy, pirometr do pomiaru temperatury obiektów na odległość, miernik fluorescencji/fluorymetr do pomiaru poziomu stresu roślin, aparat z obiektywem "fisheye" do pomiarów powierzchni projekcyjnej liści w drzewostanie oraz odbiornik GNSS do pomiaru współrzędnych lokalizacji pomiarów wykonywanych urządzeniami teledetekcyjnymi.

Powyższe dane dowodzą pozwalają stwierdzić, że liczba sal wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoryjnych ich wyposażenie techniczne, w tym sprzęt badawczy i laboratoryjny oraz specjalistyczne oprogramowanie umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz samodzielne wykonywanie czynności badawczych przez studentów. Wielkość sal, liczba miejsc, stanowisk komputerowych i laboratoryjnych są adekwatne do liczby studentów w grupach.

Studenci kierunku geografia mogą korzystać zarówno z zasobów Biblioteki WGSR jak i Biblioteki UW. Biblioteka WGSR mieści się w budynku Wydziału, oferując studentom wypożyczalnię (książki udostępniane są zarówno na miejscu w czytelni, jak i wypożyczane na zewnątrz) oraz 3 czytelnie: ogólną, kartograficzną i czasopism z 20 miejscami oraz 7 stanowiskami komputerowymi z dostępem do sieci Wi-Fi i możliwością wykonania wydruku lub skanu. Natomiast budynek głównej biblioteki UW zapewnia warunki do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej dla dużej liczby osób. W sytuacji ograniczeń związanych z Covid-19 biblioteka wydziałowa jest otwarta dwa razy w tygodniu natomiast biblioteka główna codziennie w godzinach 9-21, w niedzielę 15-20.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa i biblioteczna jest dostosowana do właściwych przepisów BHP natomiast odpowiednie regulaminy zapewniają zgodność zasad korzystania z infrastruktury z tymi przepisami.

W budynku WGSR działa bezprzewodowa sieć Eduroam, do której dostęp mają wszyscy studenci i pracownicy. Na stronie internetowej Wydziału dostępne jest specjalistyczne oprogramowanie, które studenci i pracownicy mogą pobrać i zainstalować na osobistych komputerach w celu wykonywania zadań czy realizacji projektów, jak również w realizacji kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W grafiku obciążeń laboratorium i pracowni komputerowych uwzględniony jest czas na konsultacje studenckie. Poza tym możliwe jest indywidualne uzgodnienie dodatkowego terminu i czasu wykorzystania pomieszczeń i sprzętu specjalistycznego przez studentów pracujących nad pracą dyplomową lub projektem.

Ze względu na zabytkowy charakter główny budynek WGSR przy ul. Krakowskie Przedmieście 30 jest w części dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Biblioteka WGSR jest dostępna dla osób z niepełnosprawnościami. Zamawianie książek odbywa się drogą telefoniczną lub z katalogu online Bibliotek UW. Książki do domu wypożyczane są osobom z niepełnosprawnościami w dwóch lokalizacjach: w wypożyczalni (jest do dyspozycji winda) i w głównej czytelni (parter) Biblioteka WGSR posiada książki w wolnym dostępie tylko w czytelniach. Osoby z niepełnosprawnościami są tam obsługiwane przez pracownika czytelni który aktualnie pełni dyżur.

W kształceniu na odległość wykorzystywane są narzędzia umożliwiające synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami. Na Uniwersytecie Warszawskim funkcjonują internetowe platformy wykorzystywane w zdalnym nauczaniu i weryfikacji wyników: Kampus 1 i Kampus 2 oraz Kampus-egzaminy. Dodatkowo, na WGSR dostępna jest również wydziałowa platforma e-learningowa, dostępna za pośrednictwem strony internetowej. Wszystkie platformy umożliwiają prowadzenie zdalnego nauczania lub stanowią uzupełnienie do nauczania w trybie stacjonarnym. W ramach kursów prowadzonych z wykorzystaniem tych platform studenci mają stały wgląd w proces nauczania i oceniania. Do prowadzenia zajęć wykorzystywane są dostępne na UW narzędzia, takie jak Google Meet i Zoom, wirtualna tablica. Dodatkowo, do przesyłania danych i informacji potrzebnych do wykonania zadań oraz do sprawdzania wiedzy wykorzystywane jest Google Classroom, poczta USOS oraz platformy e-learningowe Moodle: wydziałowa lub uniwersytecka. Niektórzy prowadzący posługują się narzędziem BigBlueButton, z wykorzystaniem czatu, udostępniania ekranu, wbudowanej opcji ankiet oraz wspólnych notatek. Wykorzystywane są także możliwości pracy na Arkuszu Google i udostępniania zasobów na dysku Google.

Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się umożliwiając osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Zasoby biblioteki WGSR należą do największych spośród bibliotek wydziałowych UW i obejmują 320 241 woluminów: 136 435 wol. książek, 137 654 jednostek zbiorów specjalnych, z czego 128 985 to zbiory kartograficzne (mapy, atlasy) oraz 46 152 wol. czasopism. Biblioteka posiada własne repozytorium cyfrowe zbiorów kartograficznych liczące ok. 10 000 zdigitalizowanych obiektów kartograficznych. Zbiory Biblioteki dotyczą nie tylko geografii i gospodarki przestrzennej, lecz również nauk pokrewnych (geologii, ekologii, ekonomii, historii, architektury i inne) niezbędnych w procesie kształcenia. Wydział dysponuje też dużym zasobem danych przestrzennych wektorowych oraz rastrowych zgromadzonych na własnych serwerach internetowych oraz wydziałowym geoserwerze VGIS. Zasoby Biblioteki WGSR i Biblioteki UW zapewniają w niezbędnej liczbie egzemplarzy dostęp do podręczników kursowych

wykorzystywanych w procesie kształcenia, w szczególności zalecanych w sylabusach zajęć, a także pozostałej literatury fachowej, w tym specjalistycznych książek i czasopism naukowych z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek. Katalogi bibliotek UW, połączonych jednolity system informacyjno-biblioteczny VTLS/Virtua, dostępne są w formie elektronicznej oraz tradycyjnej, przy czym zawierają również informację o zbiorach w pozostałych bibliotekach.

Oprócz dostępu tradycyjnego do zasobów bibliotecznych, poprzez studenci mają dostęp do światowych zasobów informacji naukowej, w szczególności do bazy czasopism elektronicznych i książek elektronicznych. Biblioteka UW oprócz zbiorów w wersji papierowej posiada też bogatą bazę e-zasobów, zarówno książek, jak i czasopism (stan na koniec 2020 r. to ponad 120 licencjonowanych e-baz z różnych dziedzin nauki, odnotowano wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim). Dostęp do baz jest możliwy zarówno z komputerów domowych, jak i komputerów w sieci uniwersyteckiej.

Zasoby biblioteki UW są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Biblioteka WGSR współpracuje z Akademicką Biblioteką Cyfrową. W przypadku potrzeby adaptacji książki z Biblioteki WGSR jest ona wypożyczana do BUW gdzie adaptacją zajmują się specjalnie do tego wyszkolone osoby. W zbiorach biblioteki WGSR znajduje się kilka atlasów dla osób niedowidzących w języku Braila.

Od momentu przejścia na nauczanie zdalne materiały niezbędne do realizacji ćwiczeń oraz wykładów są udostępniane studentom na bieżąco na platformie Kampus. Podobnie odbywa się to w przypadku zajęć realizowanych przy pomocy innych platform i narzędzi do kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Zgodnie ze standardami, proces kształcenia na specjalności przygotowującej do zawodu nauczyciela, w tym praktyki w szkole podstawowej i ponadpodstawowej, odbywa się z wykorzystaniem infrastruktury pozwalającej na osiągnięcie efektów uczenia się.

Rozwój i doskonalenie infrastruktury dydaktycznej, naukowej, bibliotecznej i informatycznej jest przedmiotem działań władz Uczelni i Wydziału. Działania te obejmują zarówno podnoszenie standardu sal wykładowych, laboratoriów, pracowni, jak i pozyskiwanie większe remonty. Infrastruktura podlega systematycznym ocenom i przeglądom, w których uczestniczą również studenci. Baza dydaktyczna służąca studentom geografii jest na bieżąco monitorowana przez kierowników pracowni dydaktycznych, którzy zgłaszają Dziekanowi i Dyrektorowi Administracyjnemu potrzeby i usterki oraz osoby prowadzące zajęcia, które kontaktują się bezpośrednio z prodziekanem ds. studenckich. Studenci mają możliwość wyrażenia opinii o bazie dydaktycznej w części ankiet zajęciowych zawierającej swobodne wypowiedzi. Wnioski z uwag studentów i pracowników są w miarę możliwości finansowych wykorzystywane w działaniach doskonalących istniejącą infrastrukturę. Przykładem działań tego typu może być zorganizowanie na wniosek samorządu studentów „strefy komfortu” w centralnym holu budynku Wydział. Corocznie na podstawie sylabusów dokonuje się aktualizacji stanu zasobów bibliotecznych dotyczącego zalecanych w toku studiów lektur przedmiotowych. Kupowane są wszelkie materiały biblioteczne, w tym wydawnictwa polskie i zagraniczne zgłaszane przez pracowników oraz studentów. Jedną z form odpowiedzi biblioteki na zapotrzebowanie czytelników jest też akcja „Zakup Decyzja Czytelnika”, w ramach której książki w formie elektronicznej mogą być zakupione po zgłoszeniu przez odpowiedni formularz internetowy. Na drodze aktualizacji wykupionych licencji bądź wykorzystaniu bezpłatnych pakietów aktualizacji podlega również oprogramowanie wykorzystywane w procesie kształcenia.

W związku z zaistniałą sytuacją epidemiologiczną podjęto odpowiednie działania w zakresie dostosowania infrastruktury do pracy w reżimie sanitarnym. Zapewniono odkażanie pomieszczeń dydaktycznych oraz przenośne dozowniki do odkażania rąk, zalecono odpowiednie odstępy pomiędzy osobami i stanowiskami pracy, zapewniono maski ochronne pracownikom oraz zarekomendowano częste wietrzenie pomieszczeń. Na WGSR przygotowano „izolatorium”, gdzie do momentu zastosowania odpowiednich procedur osoby, które poczują się gorzej będą mogły pozostać, żeby nie narażać innych osób. Do działania w warunkach epidemicznych dostosowano również funkcjonowanie bibliotek i domów studenckich. W sposób szczegółowy zostało to uregulowane odpowiednimi zarządzeniami Władz UW, tak aby umożliwić studentom kierunków studiów osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura naukowo-dydaktyczna wykorzystywana w ramach kształcenia na kierunku geografia w pełni zabezpiecza potrzeby procesu kształcenia, umożliwia prawidłową realizację zajęć i gwarantuje realizację wszystkich efektów uczenia się przypisanych do kierunku. Dotyczy to zarówno liczby sal wykładowych, pracowni i laboratoriów, ich liczby wielkości i wyposażenia, jak i infrastruktury informatycznej. Posiadana infrastruktura umożliwia przygotowanie studentów do prowadzenia działalności naukowej (studia pierwszego stopnia) i udział w tej działalności (studia drugiego stopnia) poprzez wykonywanie czynności badawczych. Zasoby biblioteczne są bogate i zabezpieczają prawidłową realizację procesu dydaktycznego. Są one na bieżąco uzupełniane o najnowszą literaturę naukową i dydaktyczną. Studenci mogą korzystać z zasobów elektronicznych poza Uczelnią. Infrastruktura dydaktyczna i biblioteczna jest, w miarę możliwości wynikających z zabytkowego charakteru budynku WGSR, dostosowana do osób z niepełnosprawnościami.

W Uczelni przeprowadzana jest regularna ocena infrastruktury naukowo-dydaktycznej, zasobów bibliotecznych i zasobów informatycznych. W ocenach tych uczestniczą studenci a wyniki ocen i przeglądów są w miarę możliwości finansowych wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Na kierunku geografia na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych UW, współpraca z podmiotami zewnętrznymi prowadzona była okresowo w sposób sformalizowany, dzięki powołanemu w 2013 roku Zespołowi Doradców Zewnętrznych, który na etapie modyfikacji programu studiów II stopnia dokonywał jego oceny. Zespół ten składał się z przedstawicieli instytucji i firm, w których często byli zatrudniani absolwenci Wydziału, np. z: Instytutu Geodezji i Kartografii, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Mazowieckiego Biura Planowania Regionalnego, Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, Kampinoskiego Parku Narodowego, Departamentu Zrównoważonego Rozwoju Ministerstwa Środowiska, Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska, Rady Miasta Podkowa Leśna, a także z przedstawicieli wielu firm, np.: ECORYS Polska, GEO-SYSTEM, POLAND TOUR, Esri Polska, Adasa Sistemas.

Obecnie przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego mają możliwość uczestniczenia w spotkaniach okazjonalnych, np. w ramach organizowanych konferencji oraz uroczystości wydziałowych (np. inauguracji roku akademickiego). Podstawowym celem tych działań jest konsultowanie m.in. koncepcji studiów, w celu odzwierciedlenia potrzeb rynku pracy w procesie nauczania oraz uzyskania potwierdzenia zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami tego rynku.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi wydział na ocenianym kierunku współpracuje w zakresie realizacji programu studiów, jest zgodny z dyscyplinami naukowymi, do których kierunek jest przyporządkowany. Koncepcja i cele kształcenia są właściwe dla kierunku geografia, a zakres współpracy z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego jest zgodny z wymogami zawodowego rynku pracy.

Współpraca Wydziału na oceniam kierunku geografia z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest wielokierunkowo i obejmuje proces łączenia wiedzy z zakresu geografii z wiedzą z zakresu biologii i ochrony środowiska i innych dziedzin pokrewnych, podejmowanie przedsięwzięć edukacyjnych (w tym: prowadzenie wykładów i szkoleń przez zewnętrznych specjalistów - przedstawicieli firm i instytucji publicznych na rzecz studentów tego kierunku, realizację prac dyplomowych na rzecz firm, realizację zajęć terenowych w oparciu o bazę i kadre firm oraz instytucji badawczych), prowadzenie przedsięwzięć i projektów o charakterze komercyjnym i naukowo-badawczym (w tym projektów naukowo-badawczych i prac rozwojowych, a także realizację zleceń otrzymywanych z instytucji zewnętrznych, np. jednostek samorządu terytorialnego).

Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi obejmuje m.in. poznawanie profesjonalnych narzędzi stosowanych w ich przyszłym zawodzie, dostęp do wielu baz danych, odbywanie staży w firmach i instytucjach interesujących dla nich jako potencjalne miejsca pracy, udział w pracach badawczych wykonywanych na rzecz różnych jednostek samorządowych oraz możliwość przygotowania prac dyplomowych w oparciu o dane pozyskane z tych instytucji i firm. Współpraca taka bazuje na bilateralnych umowach, zawieranych bezterminowo lub na czas realizacji projektowanych prac oraz na

działaniach podejmowanych doraźnie z inicjatywy Wydziału lub jednostek otoczenia społeczno-gospodarczego.

Mocną stroną współpracy są wieloletnie i często bezpośrednie (głównie nieformalne) relacje kadry dydaktycznej z interesariuszami zewnętrznymi, w szczególności z instytucjami i instytutami badawczymi związanymi z kierunkiem geografia.

W ramach tej współpracy pracownicy instytucji zewnętrznych nie tylko pełnią rolę ekspertów i realizują własne badania naukowe, ale także umożliwiają wymianę informacji i doświadczeń zawodowych.

Wydział na kierunku geografia współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi w realizacji i doskonaleniu programu studiów, co wynika z dość precyzyjnie określonej sylwetki absolwenta, uzyskiwanych kwalifikacji zawodowych i możliwości zatrudnienia po ukończeniu studiów. Między innymi współpraca z firmą MGGP Aero oraz Instytutem Badawczym Leśnictwa pozwala na wykorzystywanie przez studentów materiałów cyfrowych odpowiednich do opanowania zasad ogólnej teledetekcji, cyfrowego przetwarzania obrazów i zaawansowanych algorytmów klasyfikacji danych rastrowych, natomiast współpraca z firmą Esri Polska przyczyniła się do umożliwienia studentom tego kierunku wykorzystywania profesjonalnego pakietu technik i narzędzi oprogramowania ArcGIS. Wydział zawarł też umowę dotyczącą wykorzystywania specjalistycznego oprogramowania do przetwarzania danych LiDAR na potrzeby realizacji prac dyplomowych z firmą ProGea Consulting.

Praktyczną realizację połączenia dydaktyki z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności studentów kierunku geografia na potrzeby podmiotów zewnętrznych dają zajęcia terenowe, prowadzone w różnych regionach kraju. Przykładem tu są corocznie organizowane w Borach Tucholskich zajęcia terenowe z hydrologii dla studentów studiów II stopnia, realizowane we *współpracy* z IMGW-PIB, służbami ochrony środowiska Parku Narodowego „Bory Tucholskie”, Zaborskiego Parku Krajobrazowego i Harcerskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Funce.

Z kolei współpraca z firmą Ekoenergia Silesia (prowadzona od 2017 r.) pozwoliła na coroczną organizację zajęć dla studentów studiów II stopnia specjalności hydrologia i klimatologia, w zakresie detekcji opadów atmosferycznych w celu oceny zagrożenia powodziowego w zlewniach górnej Wisły i górnej Odry.

Z kolei ćwiczenia terenowe z geografii społeczno- ekonomicznej, dla studentów studiów I stopnia, prowadzone w podwarszawskich gminach (Podkowa Leśna, Brwinów, Lesznowola, Piaseczno, Babice), zakończyły się wskazaniem pożądanych zmian w sposobie zagospodarowania przestrzeni badanych terenów. W 2020 r. podjęto współpracę z władzami Karkonoskiego Parku Narodowego, w ramach której uczestnicy zajęć terenowych z wartościowania krajobrazu (na studiach II stopnia o specjalności: *geoekologia i geomorfologia*) przygotowywali projekty działań, które przyczyniły się do rozwiązywania wybranych problemów środowiskowych na terenie Parku.

Wydział kształci głównie na potrzeby firm i instytucji badawczych, nie tylko regionalnego rynku pracy. Poprzez ciągłą współpracę z lokalnym środowiskiem gospodarczym jest też w stanie dostosować swoją ofertę edukacyjną do potrzeb tego rynku. Współpraca na kierunku geografia z otoczeniem społeczno-gospodarczym służy m.in. lepszemu dostosowaniu oferty kształcenia do oczekiwań pracodawców,

zapewnieniu studentom oraz absolwentom pełniejszego rozeznania w zakresie oczekiwań i wymagań rynku pracy.

Dostosowanie programu studiów do aktualnych potrzeb rynku pracy odbywa się z uwzględnieniem także opinii interesariuszy wewnętrznych, w proces ten włączani są również przedstawiciele samorządu studenckiego.

W tym właśnie kierunku zmierzają dokonane zmiany programów studiów, kładące nacisk na opanowanie umiejętności korzystania z uniwersalnych narzędzi informatycznych oraz łączenia wiedzy z zakresu geografii z wiedzą z zakresu innych dziedzin naukowych.

Przykładem współpracy są szkolenia i warsztaty dla studentów geografii, które organizują firmy: Esri Polska i Ekoenergia Silesia, a także staże organizowane przez: MGGP Aero, Instytut Geodezji i Kartografii, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej. Dodatkowo firma Esri Polska zapewnia wsparcie studentów z Koła Naukowego Geoinformatyki i Teledetekcji UW w realizacji ich projektów (np. warsztaty dla nauczycieli, stypendium Anny Pasek – konkurs na mini-granty, publikacje studenckie na ARC-GIS, płatne staże).

Doskonalenie zawodowe studentów planujących w przyszłości podjęcie pracy dydaktycznej w szkołach jest ułatwione dzięki utrzymywaniu przez Wydział odpowiedniej relacji z szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi do realizacji praktyk zawodowych. W tym celu w latach 2016-2019 władze Wydziału podpisały m.in. umowy z liceami w Warszawie, np.: LO nr V, LO nr VIII, LO nr XI, LO nr XXXV, LO nr XLI, LO nr XLIV, z II LO w Końskich, I LO w Kolnie, III LO w Płocku i Podkowińskim LO nr 60 w Podkowie Leśnej. W ramach zawartych umów, szkoły te zobowiązały się do umożliwienia odbywania ćwiczeń i praktyk zawodowych przez studentów realizujących zajęcia bloku pedagogicznego.

W przygotowaniu prac dyplomowych studenci kierunku geografia mogą skorzystać z dostępu do profesjonalnych i aktualnych baz danych i dzięki porozumieniom zawartym przez Wydział z Instytutem Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowym Instytutem Badawczym oraz Urzędem Statystycznym w Warszawie. Ponadto materiały niezbędne do przygotowania prac etapowych i dyplomowych studenci mogą uzyskać z takich firm i instytucji badawczych, jak: Esri Polska, MGGP Aero i konsorcjum Ha-bit ARS, Instytut Badawczy Leśnictwa, Tatrzański Park Narodowy, Instytut Geodezji i Kartografii, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, Instytut Biochemii i Biofizyki oraz Instytut Nauk Geologicznych Polskiej Akademii Nauk. Obecnie powstają dwie prace dyplomowe dotyczące osadów na Marsie, tworzone przy współpracy ze specjalistami z Instytutu Nauk Geologicznych PAN.

Wydział organizuje także spotkania zainteresowanych pracodawców ze studentami. Spotkania takie dotyczą m.in. prezentacji możliwości realizacji staży zawodowych w przedsiębiorstwach oraz przekazywania informacji na temat oczekiwań pracodawców w stosunku do potencjalnych pracowników. Sami zaś pracownicy Wydziału czynnie uczestniczą w pracach komitetów naukowych PAN, towarzystwach naukowych krajowych i europejskich, stowarzyszeniach i wielu innych organizacjach, w tym międzynarodowych.

Kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym w istotny sposób wpływają na formułowanie, realizację oraz doskonalenie koncepcji kształcenia. Pozwalają zorientować się, co do oczekiwań i możliwości przyszłych absolwentów, umożliwiają monitoring i ocenę efektów nauczania w trakcie studiów (np. poprzez specjalistyczne staże), a poprzez kontakty z absolwentami oraz pracodawcami, dają podstawy dostosowania profili zawodowych (specjalizacji) do potrzeb rynku pracy.

Cykliczne Targi Pracy odbywające się na UW oraz indywidualne spotkania pracowników Wydziału z przedstawicielami pracodawców pozwalają na wymianę doświadczeń i ocenę merytorycznego przygotowania absolwentów. Na tej podstawie dokonywane były korekty w programie studiów i treściach programowych poszczególnych zajęć.

Zarówno program studiów I, jak i II stopnia, kierunku geografia podlega zmianom w celu dostosowania go do zmieniających się potrzeb gospodarczych i społecznych. Kierunki tych zmian opracowywane są przy współpracy środowiska naukowego, przedsiębiorców, jak również absolwentów.

Na podstawie dokonanej analizy dokumentacji toku studiów i przeprowadzonych konsultacji z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego należy uznać, że współpraca z tymi instytucjami jest prowadzona „w miarę potrzeb”, ale przybiera zróżnicowane formy, np. organizacji praktyk pedagogicznych, wizyt studyjnych, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć lub weryfikacji efektów uczenia się, analiz potrzeb rynku pracy, adekwatnie do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów oraz osiągania przez studentów efektów uczenia się.

Dzięki podejmowanym działaniom, jakość kształcenia na kierunku geografia znajduje uznanie zarówno w opinii pracodawców, jak też w opinii samych studentów i absolwentów, którzy na bazie nabytych umiejętności otrzymują zatrudnienie głównie w przedsiębiorstwach i instytutach badawczych lub zakładają własne firmy, przy czym na poziom zatrudnienia zawodowego znaczący wpływ ma koniunktura na rynku pracy.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona na kierunku geografia współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami ma charakter zmienny w czasie, ale przybiera zróżnicowane formy, np. organizacji praktyk pedagogicznych, warsztatów oraz wizyt studyjnych, realizacji wdrożeniowych prac dyplomowych, udziału przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć lub weryfikacji efektów uczenia się.

Rodzaj, zakres i zasięg działalności instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawców, z którymi kierunek współpracuje w zakresie projektowania i realizacji programu studiów jest zgodny z dyscyplinami, do której kierunek jest przyporządkowany, koncepcją i celami kształcenia oraz wynikającymi z nich obszarami działalności zawodowej oraz krajowego i regionalnego rynku pracy.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj i zasięg umiędzynarodowienia są zgodne z koncepcją i celami kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Szeroka współpraca międzynarodowa obejmuje wymianę pracowników i studentów, wyjazdy badawcze, uczestnictwo w konferencjach oraz aktywne prace w różnego rodzaju gremiach. W ramach podnoszenia kompetencji językowych i uczenia się w językach obcych studenci uczestniczą w lektoratach z języków obcych. W programie wszystkich specjalności znajdują się zajęcia prowadzone częściowo lub w całości w języku angielskim. Okazjonalnie studenci mają też możliwość korzystania z wykładów prowadzonych przez gości zagranicznych. Bogata jest oferta zajęć do wyboru prowadzonych w języku angielskim. Studenci geografii UW biorą udział w wymianie międzynarodowej. W ramach programu Erasmus+ w roku akademickim 2018/2019 zrealizowano 19 studenckich wyjazdów dydaktycznych, a w roku akademickim 2019/2020 – 17. Z kolei nauczyciele akademicy i inni pracownicy odbyli odpowiednio 25 i 20 wyjazdów. W 2020 r. nie wszystkie zaplanowane wcześniej wyjazdy zostały zrealizowane, ze względu na pandemię. Ponadto w roku akademickim 2017/2018 troje studentów wyjechało na praktyki studenckie do Irlandii, Danii i Niemiec a w roku 2018 jeden student wyjechał na studia do USA. Idei aktywnego poznawania świata przez studentów geografii odpowiada realizacja zajęć *konflikty lokalne i regionalne w Europie i Ameryce Północnej* przeznaczony dla studentów II roku studiów II stopnia na specjalności *geografia świata*. W miejsce wykładu o charakterze przeglądowym zaproponowano studentom konwersatorium co roku organizowane w innym kraju Europy Środkowo-Wschodniej, zogniskowane na problemach i wyzwaniach tego państwa, także problemach mniejszości w nim mieszkających (zwłaszcza polskiej). Pierwsze zajęcia z tego cyklu odbyły się w roku 2015 na Litwie. Kolejne były organizowane na Łotwie (2016), w Rumunii (2018) i na Węgrzech (2019). Przykładem umiędzynarodowienia studiów są też zajęcia z geografii politycznej, w ramach których zagraniczni goście na byli proszeni o wygłoszenie wykładu poświęconego geografii politycznej swojego kraju. W ten sposób odbyły się dotąd wykłady dotyczące Czech, Słowacji, Rumunii, Węgier i Australii. Ponadto w ostatnich latach studenci geografii mieli możliwość uczestniczenia w wykładach zapraszanych przez WGSR zagranicznych naukowców dotyczących między innymi: kartowania pokrycia terenu, wykorzystania narzędzi i metod teledetekcji w monitoringu środowiska, redakcji map ogólnogeograficznych i tematycznych, pozyskania, przetwarzania i generowania map pokrycia terenu, badań kartometrycznych z wykorzystaniem archiwalnych map topograficznych i NMT, zastosowania dronów i rozwoju badań geomorfologicznych, badań terenowych geoekologii i geomorfologii czy funkcjonowania krajobrazu w aspekcie ekologicznym. Przykładem dobrego przygotowywania merytorycznego studentów do aplikowania na studia zagraniczne jest

pobyt studentek WGSR na Fukuoka Women's University w Japonii w ramach konsorcjum naukowego ASEAN-EU-Fukuoka Universities (2019–2020).

Jednostka stwarza studentom ocenianego kierunku możliwość uczestniczenia w wymianie międzynarodowej. W ramach programu Erasmus+ WGSR ma obecnie podpisanych 25 umów. Uzupełnieniem tej oferty 11 umów bilateralnych z uczelniami partnerskimi dotyczących zarówno wymiany pracowników i studentów, jak i wymiany materiałów naukowych, organizacji konferencji naukowych i wspólnych badań. W związku z sytuacją epidemiologiczną stworzono warunki do mobilności wirtualnej. Studenci będąc na zagranicznych wyjazdach w ramach programu Erasmus+ uczestniczyli wirtualnie w niektórych prowadzonych na WGSR zajęciach, np. w seminarium. Poza tym pracownicy i doktoranci brali zdalnie udział w konferencjach, spotkaniach międzynarodowych towarzystw naukowych, w spotkaniach roboczych i ogólnych w ramach sojuszu 4EU+, realizowano projekty edukacyjne i naukowe z udziałem cudzoziemców. Niektóre uniwersytety partnerskie, np. Fukuoka Women's University, umożliwiły studentom ocenianego kierunku darmowy udział w kursach online zamiast wyjazdu.

Co roku przygotowywane są sprawozdania dla rektora, dziekana i Rady Wydziału (sprawozdania dziekańskie, zestawienia dla rektora wyjazdów zagranicznych pracowników WGSR i przyjazdów gości) obejmujące takie zagadnienia jak: mobilność pracowników i studentów WGSR, pracowników i studentów zagranicznych przyjeżdżających na Wydział, ważne umowy WGSR w ramach Erasmusu i inne międzynarodowe, zajęcia prowadzone w języku angielskim. Te elementy sprawozdania są co roku analizowane przez władze Wydziału i dyskutowane na Radzie Wydziału. Wyniki przeglądów są wykorzystywane do intensyfikacji umiędzynarodowienia kształcenia - dodawane są nowe zajęcia, usuwane te nie cieszące się zainteresowaniem, inicjowane są nowe umowy z zagranicznymi partnerami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia pozostaje na ocenianym kierunku na dobrym poziomie, zgodnym z koncepcją i celami kształcenia. Zarówno nauczyciele jak i studenci mają możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności, w tym mobilności wirtualnej, związanej z profilem kształcenia na kierunku geografia. Prowadzone są okresowe oceny stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, obejmujące ocenę skali, zakresu i zasięgu aktywności międzynarodowej kadry i studentów. Przeprowadzanie tych ocen zapewnia wysoki poziom umiędzynarodowienia i jest wykorzystywane do intensyfikacji tego procesu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uniwersytet Warszawski zapewnia studentom wsparcie o charakterze generalnym i kompleksowym w trakcie całego procesu nabywania efektów uczenia się. Znaczna większość elementów wsparcia studentów zawiera się w zwartych systemach organizacyjnych całej Uczelni. Skutkuje to równymi zasadami stosowania odpowiedniego wsparcia dla wszystkich studentów w każdym z aspektów procesu kształcenia. Pomoc studentom kierunku geografia przybiera bardzo zróżnicowaną formę nieograniczającą się jedynie do wsparcia materialnego oferując tym samym wsparcie instytucjonalne. Wsparcie to przebiega również z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, takich jak platformy do kontaktu z nauczycielami akademickimi czy narzędzia informatyczne do przekazywania wiedzy.

Z uwagi na ogólnoakademicki wymiar kierunku, z perspektywy studenckiej wsparcie Uczelni przebiega także w zakresie odpowiedniego przygotowania do działalności naukowej w sferze merytorycznej. W tym zakresie studenci kierunku otrzymują wsparcie od nauczycieli akademickich w ramach opieki naukowej nad realizowanymi przez nich projektami badawczymi. Studenci wizytowanego kierunku mogą bezpośrednio zwrócić się do konkretnego pracownika z prośbą o objęcie opieką merytoryczną ich projektu, ale także nauczyciele akademicki zachęcają studentów do uczestniczenia we wspólnych projektach oferując tym samym istotne wsparcie i pole do rozwoju naukowego. Poza bezpośrednią opieką nad projektami badawczymi możliwe są także konsultacje z wybranym nauczycielem akademickim w sprawie konferencji czy publikacji, co znacznie ułatwia studentom pracę naukową. Istotnym aspektem wsparcia merytorycznego oferowanego przez UW jest także realizacja zajęć przygotowujących do działalności naukowej. Dodatkowymi formami wsparcia rozwijającego kompetencje przydatne w działalności naukowej studentów są przewidziane w programie studiów zajęcia przygotowujące do prowadzenia własnej działalności naukowej. Uniwersytet Warszawski oferuje swoje wsparcia w działalności naukowej także w sferze organizacyjnej. Studenci mogą korzystać z sal czy sprzętów dostępnych w budynkach wydziału, w ramach którego prowadzony jest kierunek na potrzeby projektów badawczych. Możliwe jest złożenie pisma do administracji Wydziału z prośbą o udostępnienie pomieszczenia lub sprzętu, w tym sprzętów pomiarowych, w niektórych przypadkach niezbędnych do prowadzenia badań. Organizacyjnie Uczelnia wspiera działalność naukową oferując studentom także dostęp do materiałów statystycznych i kartograficznych, dostęp do baz danych, w tym też do specjalnie przygotowanych przez wydział wewnętrznych baz dysponujących danymi przestrzennymi. Wsparcie w działalności naukowej przebiega także w aspekcie materialnym. Studenci otrzymują od Uczelni niezbędne fundusze na potrzeby organizacji konferencji, ale także wyjazdów czy artykułów naukowych.

Uniwersytet Warszawski odpowiednio wspiera studentów w zakresie korzystania z infrastruktury wykorzystywanej w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W Uczelni przeprowadzane są szkolenia i kursy które służą odpowiedniemu przygotowaniu studentów do korzystania z narzędzi e-learningowych przeprowadzane przez przystosowaną do tego jednostkę. Centrum Kompetencji Cyfrowych UW przygotowuje specjalnie filmy instruktażowe i instrukcje w formie PDF czy artykułów dostępnych na stronie internetowej dotyczących realizacji zajęć i sesji egzaminacyjnej w formie zdalnej. Do ewentualnej doraźnej pomocy związanej z problemami technicznymi przygotowani są także pracownicy dziekanatu, którzy także na bieżąco informują studentów o zmianie trybu zajęć. Studenci otrzymują także potrzebne podstawowe narzędzia, jak

i specjalistyczne oprogramowanie dedykowane kierunkowi geografia, które ułatwiają pracę zdalną. Dostęp do tych funkcji umożliwia zainteresowanym pisanie prac etapowych i dyplomowych, jak i połączenie się na zajęcia realizowane na odległość.

Uczelnia przewiduje także rozwiązania, które wspierają studentów wykluczonych cyfrowo. Osoby, których dotyczy ten problem, by uczestniczyć w zajęciach mogą otrzymać w uzasadnionym przypadku dostęp do korzystania z sali komputerowej na Wydziale. Dodatkowo dla osób dotkniętych wykluczeniem cyfrowym na kierunku dostosowano zadania i metody ich realizacji w ramach programu studiów do możliwości komputerów czy łączny internetowych. Studenci tym samym mogą indywidualnie wykonywać zadania np. z wykorzystaniem wiadomości mailowych z minimalnymi obciążeniami sprzętowymi.

Wsparcie studentów na kierunku geografia odnosi się także do wsparcia wybitnych studentów. Wsparcie świadczone jest między innymi w postaci wyznaczania nauczyciela akademickiego pełniącego rolę mentora pomagającego z np. wystąpieniami na konferencjach naukowych. Studenci wybitni mogą angażować się w projekty naukowe realizowane przez pracowników jako pracownicy pomocniczy przez co studenci mają okazję stać się aktywnymi uczestnikami prac badawczych. Daje to zainteresowanym znaczące doświadczenie w dalszym rozwoju naukowym. Wsparcie dla studentów wyróżniających się w nauce bądź pracach badawczych jest oferowane studentom także w sferze organizacyjnej. Na wniosek studenta kierownik jednostki dydaktycznej może wyrazić zgodę na odbywanie studiów w trybie indywidualnej organizacji studiów. Opcja ta stwarza możliwość indywidualizacji procesu kształcenia na potrzeby zainteresowań naukowych studenta, który w ramach tego aspektu wsparcia otrzymuje także swojego opiekuna naukowego. Wsparcie Uczelni przebiega także w formie wsparcia finansowego studentów wybitnych. Finansowane są różnego rodzaju granty, wyjazdy czy inne projekty badawcze.

Uczelnia motywuje studentów do osiągania dobrych wyników w procesie uczenia się poprzez różnego rodzaju wsparcie. Dzięki istnjącemu systemowi stypendiów dla studentów zwiększa się w Uczelni aktywność naukową, artystyczną, sportową lub społeczną poprzez otrzymywanie dodatkowych punktów decydujących o przyznaniu wsparcia finansowego. Motywowanie to działa także na stopie mniej formalnej – nauczyciele akademicy zachęcają ustnie studentów do prowadzenia badań i zdobywania jak najlepszych wyników w nauce. Uczelnia motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników w nauce i prezentacji tychże wyników na konferencjach czy konkursach, które tworzone są także z myślą o studentach kierunku geografii UW. O organizowanych przez Wydział konferencjach studenci informowani są za pośrednictwem stron internetowych czy mediów społecznościowych.

Uczelnia wspiera różnorodne formy aktywności studentów. Możliwy jest rozwój zainteresowań studentów poprzez działalność w aktywnych kołach naukowych, w tym w siedmiu kołach koncentrującym się wokół tematyki geografii. Z perspektywy studenckiej wsparcie Uczelni przebiega także w zakresie możliwości poszerzania wiedzy z zakresu przedsiębiorczości. Oferowane jest wsparcie jednostki Biura Karier UW, a także Inkubatora UW, które obsługują studentów kierunku w ramach ich samorozwoju, a także doradztwa zawodowego i podnoszeniu kompetencji. Inkubator UW dodatkowo wspomaga studentów zainteresowanych przedsiębiorczością merytorycznie organizując szkolenia i warsztaty rozwijające kompetencje biznesowe, cyfrowe czy miękkie – przydatne na rynku pracy. Uczelnia wspiera także studentów zainteresowanych wolontariatem poprzez Uniwersyteckie Centrum

Wolontariatu. Jednostka ta wchodzi we współpracę z różnymi wolontariatami i zachęca studentów do wzięcia udziału w nich, dodatkowo udostępniając je na stronie internetowej.

Formy wsparcia na kierunku geografia są przystosowane do zróżnicowanych grup studentów ze względu na ich stan czy potrzeby. Wsparcie w procesie kształcenia dla osób z niepełnosprawnościami przebiega w kilku aspektach. W aspekcie pozamaterialnym oferowana jest pomoc w ramach wspomnianej już ścieżki indywidualizacji procesu kształcenia. Dla osób z niepełnosprawnościami lub z chorobą przewlekłą jest to przewidziany w Regulaminie studiów Uniwersytetu Warszawskiego – Indywidualny Tryb Studiowania. Rodzaj wsparcia w ramach niepełnosprawności oferowany jest studentom w oparciu o wywiad z konsultantem, co ułatwia dobór odpowiednich elementów systemu wsparcia i dopasowanie formy i sposobu realizacji zajęć do stanu czy potrzeb studenta. W ramach indywidualizacji możliwe są między innymi zmiana sposobu egzaminowania – przykładowo egzaminy z udziałem tłumacza Polskiego Języka Migowego bądź odpowiedniego sprzętu czy zwiększenie liczby dopuszczalnych nieobecności. Studenci mogą ubiegać się o stypendium dla osób niepełnosprawnych, stypendium socjalne czy zapomogę – Uniwersytet Warszawski spełnia tym samym swój ustawowy obowiązek. Uczelnia oferuje także wsparcie studentom zagranicznym. Istotną z perspektywy studenckiej jest jednostka Welcome Point UW będąca centrum informacyjnym ułatwiającym adaptację studentom przyjeżdżającym z zagranicy na Uniwersytet Warszawski. Poza dostępnymi na stronie internetowej kompletnymi informacjami na temat studiowania na UW możliwy jest także bezpośredni kontakt z pracownikami administracyjnymi. Dodatkowo jednostka organizuje szkolenia i spotkania informacyjne dedykowane przyjeżdżającym z zagranicy studentom. Ułatwieniem dla studentów obcojęzycznych jest także możliwość uzyskania informacji na stronie w języku angielskim. Na wsparcie Uczelni mogą liczyć także studenci wychowujący dzieci – studentkom w ciąży i studentom będącym rodzicami dedykowany jest specjalny urlop od zajęć, także z możliwością przystąpienia do weryfikacji efektów uczenia się. Studentom–rodzicom przysługuje także możliwość indywidualizacji procesu kształcenia opisanej wyżej.

Uniwersytet Warszawski do spraw studenckich podchodzi indywidualnie. Różnego rodzaju wnioski związane ze studiami na kierunku geografia obsługiwane są formalnie poprzez pracę dziekanatu. Formalnie studenci mogą załatwiać sprawy studenckie także dzięki udostępnionym na wzory dokumentów niezbędnych – podań, dokumentów dotyczących praktyk studenckich, związane z procesem dyplomowania czy wyjazdami za granicę. Studenci mogą zgłaszać swoje skargi, problemy czy postulaty na kilka sposobów – indywidualnie do Prodziekana ds. studenckich, do opiekuna roku w kwestiach organizacyjnych czy zdrowotnych, a także do kierownika specjalności. W sytuacjach konfliktowych sprawy najczęściej rozwiązywane są przez prodziekana ds. studenckich na Wydziale ocenianego kierunku, który występuje w roli mediatora. Podejmowane przez niego mediacje pozwalają na wypracowanie odpowiednich rozwiązań.

W Uczelni prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne w zakresie bezpieczeństwa studentów oraz przeciwdziałania wszelkim formom dyskryminacji i przemocy poprzez kampanię informacyjną „Równoważni”. Kampania ta to między innymi seria plakatów oraz innych działań w mediach społecznościowych na rzecz równego traktowania, które obejmują zwrócenie uwagi na osoby narażone na dyskryminację. Na Uniwersytecie Warszawskim funkcjonują także instytucje, których zadaniem jest działanie na rzecz niwelowania wszelkich form dyskryminacji. Między innymi jest to Rzeczniczka Akademicka (ombudsman), czyli niezależna osoba, do której studenci mogą zwrócić się z prośbą o pomoc w sprawach dotyczących bezpieczeństwa. Istnieje także Komisja Rektorska ds. Przeciwdziałania Dyskryminacji, która także przeciwdziała wszelkim formom dyskryminacji. Studenci

mają możliwość otrzymania wsparcia w obszarze zdrowia psychicznego – każdy zainteresowany może skorzystać z bezpłatnej pomocy psychologicznej. W Jednostce studenci mogą otrzymać szybkie, krótkoterminowe wsparcie w zakresie zdrowia psychicznego także w formie online.

Na kierunku geografia kadra administracyjna jest odpowiednio przygotowana do wsparcia i obsługi spraw studenckich. Kadra wspierająca proces nauczania uczestniczy w dwóch rodzajach szkoleń. Pierwsze z nich to szkolenia centralne organizowane przez Uczelnię z zakresu obsługi systemu USOSweb, pomocy materialnej czy w ramach warsztatów Akademii Zarządzania Dydaktyką Akademicką. Drugą opcją są szkolenia wewnętrzne – wydziałowe przykładowo polegające chociażby na nauce zdalnej obsługi egzaminów dyplomowych. Obsługa administracyjna spraw studenckich bezpośrednio na wydziale przebiega za pośrednictwem dziekanatu. Dany pracownik jest odpowiedzialny za obsługę odpowiedniego kierunku, w tym też geografii, przez co jest w stanie szybciej i sprawniej komunikować informacje studentom wizytowanego kierunku.

W Uniwersytecie Warszawskim istnieje samorząd studencki, który spełnia swoje ustawowe zadania – reprezentuje społeczność studencką w zakresie spraw studenckich, w tym socjalno-bytowych i kulturalnych. Uczelnia wspiera samorząd studencki materialnie – w postaci finansowania organizacji licznych wydarzeń skierowanych dla studentów, takich jak obozy czy wyjazdowe warsztaty studenckie, także na wydziale wizytowanego kierunku. Wsparcie przebiega także w zakresie organizacyjnym – samorząd studencki posiada swoją siedzibę, wyposażoną w niezbędny sprzęt, a dodatkowo może też nieodpłatnie korzystać z infrastruktury wydziału na potrzeby organizacji wydarzeń. Samorząd studencki jest postrzegany przez władze Uczelni jako partner w aspekcie wpływu na cały proces kształcenia. Przedstawiciele studenccy wchodzi w skład wielu gremiów mających wpływ na Uczelnię: Senatu UW, Rady Dydaktycznej czy Rady Wydziału, gdzie mogą zgłaszać ew. problemy studentów, ale także pracować nad korektami chociażby w zakresie zmian programów studiów czy organizacji procesu dydaktycznego.

Uczelnia wspiera także wspomniane już koła naukowe na różnych polach. Finansowe wsparcie przebiega między innymi w postaci dotacji na konferencje naukowe. Wsparcie oferowane jest także w sferze organizacyjnej. Koła naukowe posiadają swoje własne pomieszczenia, a dodatkowo mogą korzystać ze sprzętu czy innych aspektów infrastruktury Uczelni. Organizacje studenckie są wspierane przez pracowników dydaktycznych, jak i administracyjnych w kwestiach merytorycznych, w szczególności w przypadku kół naukowych.

Uczelnia przeprowadza przeglądy wsparcia studentów z uwzględnieniem studenckiej perspektywy poprzez nieformalne działania, takie jak spotkania z samorządem studenckim czy przedstawicielami w poszczególnych organach koleżeńskich Uczelni. Należy jednak wyraźnie zaznaczyć, iż przeglądy wsparcia studentów powinny przybrać formę sformalizowaną. Rekomenduje się Uczelni stworzenie okresowych i sformalizowanych przeglądów wsparcia studentów przy udziale studentów. Powinna być to przede wszystkim ewaluacja, która obejmuje możliwość oceny oferowanych przez UW form wsparcia studentów w procesie kształcenia – systemów lub poszczególnych elementów wsparcia czy opieki studentów. Badania zadowolenia z oferowanego wsparcia powinny być prowadzone z uwzględnieniem studentów ocenianego kierunku. Ewaluacja ta jest bardzo istotna z perspektywy dalszego doskonalenia licznie oferowanych przez Uczelnię elementów wsparcia studentów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uniwersytet Warszawski zapewnia odpowiednie wsparcie studentów wizytowanego kierunku w całym procesie kształcenia. Studenci otrzymują od Uczelni niezbędne wsparcie w aspektach organizacyjnych, finansowych czy merytorycznych, a także w zakresie zdalnego nauczania. Formy wsparcia studentów pomimo dużego zróżnicowania tworzą na Uczelni pewien integralny system. Należy jednak zaznaczyć, że w Uczelni, pomimo chęci doskonalenia oferowanych form wsparcia brakuje ewaluacji i okresowych przeglądów wsparcia studentów o charakterze sformalizowanym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Podstawowym kanałem komunikacji Uczelni ze studentami, pracownikami i interesariuszami zewnętrznymi jest strona internetowa Uczelni oraz Wydziału (WGSR). Dostosowane są one organizacyjnie i strukturalnie dla szerokiego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem stacjonarnym i mobilnym oraz ogólnie dostępnym oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane korzystanie, oraz spełnia kryterium dostępności dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością (przy czym koordynacja tych działań odbywa się na poziomie Biura ds. osób niepełnosprawnych UW). Strona Wydziału zapewnia dostęp do takich informacji na ocenianym kierunku, jak: cel kształcenia, kompetencje oczekiwane od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria kwalifikacji kandydatów, terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów, w tym efekty uczenia się, opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji. Ponadto na stornie znajdują się informacje zawierające: charakterystykę systemu weryfikacji i oceniania efektów uczenia się, w tym uznawania efektów uczenia się uzyskanych w systemie szkolnictwa wyższego oraz zasad dyplomowania, a także charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się.

Strona ma strukturę hierarchiczną z dużą liczbą poziomów, jednak jej organizacja jest przejrzysta i dość łatwo można odnaleźć poszukiwaną informację. Na podstronie Wydziału został zapewniony publiczny dostęp do informacji o m.in.: programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach (np. poprzez zamieszczenie uchwał i protokołów Rady Wydziału), tak aby każdy kandydat na studia i student mógł zapoznać się nie tylko z zatwierdzonymi programami studiów, ale także przebiegiem dyskusji nad ich tworzeniem. Najważniejsze informacje na stronie wydziałowej dostępne są także w wersji anglojęzycznej.

Podstawowym źródłem informacji dla studentów kierunku geografia jest Dziennik Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych, w którym od 2017 r. publikowane są m.in.: Uchwały Rady WGSR i Zarządzenia Dziekana, w tym zasady studiowania oraz inne regulacje mające wpływ na tok studiów. Odnośniki do najważniejszych dokumentów dotyczących m.in. zasad studiowania oraz formularze i dane do pobrania. Na stronie internetowej Wydziału publikowane są także Decyzje Kierownika Jednostki Dydaktycznej oraz Uchwały Rady Dydaktycznej odnoszące się bezpośrednio do zasad studiowania, egzaminowania i dyplomowania na kierunku geografia. Uchwały rady dydaktycznej są również publikowane w Dzienniku UW.

Strona Uczelni obejmuje swoim zakresem opis celów kształcenia, oczekiwane kompetencje od kandydatów, warunki przyjęcia na studia i kryteria ich kwalifikacji. Znajduje się tam również terminarz procesu przyjęć na studia, program studiów (w tym opis efektów uczenia się), opis procesu nauczania i uczenia się oraz jego organizacji, zasady dyplomowania, przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe, a także charakterystykę warunków studiowania i wsparcia w procesie uczenia się.

Dodatkowo na stronie Wydziału dostępne są informacje dotyczące oferty dydaktycznej, obejmujące: opis prowadzonych kierunków studiów, charakterystykę sylwetki absolwenta poszczególnych kierunków, informacje na temat rekrutacji na studia, programy studiów, sylabusy zajęć, plany zajęć, oferty dodatkowych zajęć.

Informacje dla kandydatów na studia publikowane są na podstronie: Internetowa Rejestracja Kandydatów (IRK). Zawiera ona szczegółowe zasady obliczania punktów rekrutacyjnych, terminarz rejestracji na studia oraz wymagań kwalifikacyjnych na studia. Umożliwia również bezpośredni kontakt z komisją rekrutacyjną, która dysponuje dedykowanym adresem poczty elektronicznej i dedykowanym numerem telefonu dostępnym dla kandydatów.

Na stronie Wydziału znajdują się informacje dotyczące kształcenia, prowadzonego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, wsparcia merytorycznego i technicznego w tym zakresie (np. funkcjonują internetowe platformy wykorzystywane w zdalnym nauczaniu i weryfikacji wyników: Kampus 1 i Kampus 2).

Prowadzone jest okresowe monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców (kandydatów na studia i studentów), a wyniki monitorowania są wykorzystywane do doskonalenia dostępności i jakości informacji o studiach.

Weryfikacja treści informacyjnych, publikowanych na stronach www, realizowana jest na bieżąco przez szereg organów i osób, w szczególności osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie dostępności i jakości informacji o studiach są dziekani, kierownicy biura dziekana, koordynatorzy programu Erasmus+. Wszystkie te osoby monitorują aktualność i poprawność zamieszczonych informacji. Z kolei analiza wyników ankietyzacji zajęć dostarcza informacji odnośnie stopnia przekazywania informacji studentom przez prowadzących zajęcia, dotyczących zakresu merytorycznego zajęć i warunków zaliczenia, terminów przeniesienia lub odrabiania zajęć, dostępności prowadzącego w godzinach konsultacji. Te funkcjonalności portalu są wysoko oceniane przez studentów.

Uczelnia usprawnia pracę osób z niepełnosprawnością poprzez indywidualne osoby, które wspierają osoby niepełnosprawne w USOS (na stronach UW).

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia udostępnia kompleksowe, trafne i aktualne informacje na temat studiów na ocenianym kierunku. Informacje są publicznie dostępne dla jak najszerszego grona odbiorców, w sposób gwarantujący łatwość zapoznania się z nią, bez ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem, w sposób umożliwiający nieskrępowane przez nich korzystanie, także z wykorzystaniem mechanizmów umożliwiających pracę przez osoby z niepełnosprawnością.

Uczelnia dba o weryfikację zarówno zakresu, jak i aktualności informacji zamieszczanych na stronie. Prowadzone jest monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców. Dodatkowo Wydział stara się dotrzeć do kandydatów oraz lokalnej społeczności poprzez portale społecznościowe i wydawnictwa papierowe.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

-

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad procesem kształcenia na kierunku geografia w Uniwersytecie Warszawskim jest sprawowany przez prorektora ds. studentów i jakości kształcenia. Bezpośredni nadzór merytoryczny nad kierunkiem geografia sprawuje kierownik jednostki dydaktycznej oraz Rada Dydaktyczna dla kierunków geografia i gospodarka przestrzenna.

Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte i stosowane procedury wynikające z obowiązujących uchwał Senatu Uniwersytetu Warszawskiego.

W realizacji i projektowaniu programu studiów na kierunku geografia uwzględnia się innowacje dydaktyczne i osiągnięcia nowoczesnej dydaktyki akademickiej, współczesną technologię informacyjno-komunikacyjną, włącznie z narzędziami i technikami kształcenia na odległość (głównie z wykorzystaniem programów, aplikacji komputerowych i narzędzi np. platformy Meet Google), opartymi przede wszystkim na funkcjonowaniu sieci internetowej. Analizowana jest specyfika zajęć zdalnych, z uwzględnieniem ich kontynuacji, a formułowane uwagi służą do wprowadzenia zmian w organizacji procesu dydaktycznego oraz wprowadzania określonych narzędzi informatycznych stosowanych na WGSR (np. jednolitej platformy nauczania zdalnego).

Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia są czytelne, także w zakresie uznawania efektów uczenia się osiągniętych poza systemem szkolnictwa wyższego.

Uczelnia posiada zbiór procedur w zakresie monitorowania, przeglądu i doskonalenia programu studiów. Ciałem odpowiedzialnym za koncepcję programu jest Rada Dydaktyczna dla kierunków geografia i gospodarka przestrzenna. Ustalanie zmian programu studiów odbywa się w zespołach z udziałem pracowników, doktorantów, studentów i pod przewodnictwem kierowników specjalności. Przeglądy programu studiów odbywają się każdego roku po zakończeniu zajęć w semestrze letnim, a w konsekwencji zgłaszane są postulaty dotyczące ewentualnych zmian. Na forum Rady Dydaktycznej prowadzone są dyskusje merytoryczne oraz uzgadniane są szczegóły, z prezentacją propozycji i uwag przez przedstawicieli samorządu studentów. Po opracowaniu projektu programu zgodnie z wymogami formalnymi, jest uchwalany przez Radę Dydaktyczną, a następnie procedowany w Uczelnianej Radzie ds. Kształcenia oraz Komisji Senackiej ds. Studentów, Doktorantów i Jakości Kształcenia i w rezultacie przedstawiany do zatwierdzenia Senatowi UW. W doskonaleniu programu studiów wykorzystywane są informacje z różnych źródeł: opinie nauczycieli akademickich, studentów i absolwentów, interesariuszy zewnętrznych. Analizie podlegają w różnym zakresie informacje odnośnie: liczby godzin zajęć i grup zajęć, efektów uczenia się i stopnia ich osiągania przez studentów (w tym wyniki i stopień osiągnięcia efektów uczenia się nabywanych przez studentów w wyniku kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), zgodności efektów uczenia się z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego, treści programowe w ramach zajęć i grup zajęć, liczebności godzin i punktów ECTS, form realizacji zajęć, metod kształcenia (w tym metody kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), metod weryfikacji i oceny efektów uczenia się (w tym stosowane w kształceniu w wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie pandemii COVID-19), miejsca zajęć i grup zajęć w programie studiów, wprowadzania oferty nowych zajęć i grup zajęć, wyników oceny praktyk zawodowych – pedagogicznych (w tym realizowane z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej) i wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów.

W systematycznej ocenie programu studiów uwzględnia się wskaźniki ilościowe postępów oraz niepowodzeń studentów w uczeniu się i osiąganiu efektów uczenia się, np. wyniki oceny osiąganych przez studentów efektów uczenia się poprzez różne formy egzaminów i zaliczeń, wyniki oceny prac etapowych i dyplomowych, wyniki hospitacji zajęć (w zakresie pożądanym dla doskonalenia programu studiów), wyniki analizy ankiet studenckich. Pomimo wykorzystania w systematycznej ocenie programu studiów i jego doskonaleniu różnych źródeł informacji i wskaźników nie zidentyfikowano nieprawidłowości i uchybień w funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości

kształcenia (np. zdefiniowanych nieadekwatnie dla 6 i 7 poziomu PRK kierunkowych efektów uczenia się, braku zapewnienia możliwości osiągania przez studentów wszystkich efektów uczenia się, braku skutecznego systemu weryfikacji osiągania efektów uczenia się, braku transparentnie przedstawionego bilansu punktów ECTS). Świadczy to o dysfunkcji wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie okresowej oceny programu studiów. Oceny programu studiów w ramach funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia były prowadzone niesystematycznie i nie były kompleksowe.

Systematyczne oceny programu studiów prowadzone są z wykorzystaniem informacji od interesariuszy wewnętrznych (np. kadry prowadzącej kształcenie, studentów kierunku) i interesariuszy zewnętrznych (pracodawców, absolwentów). Działania te prowadzone są z różną efektywnością, ale wymagają usprawnienia i większej skuteczności, co według Uczelni objęto już działaniami naprawczymi. Tym niemniej, rekomenduje się doskonalenie ogniwa WSZJK w zakresie efektywnego wykorzystania informacji od interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w doskonaleniu programu studiów.

Wyniki z systematycznej oceny programu studiów na kierunku geografia są wykorzystywane w doskonaleniu tego programu. Sprawy dotyczące ewentualnych zmian w programach studiów (także pod względem kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, najnowszych osiągnięć dydaktycznych oraz nowoczesnej technologii edukacyjnej) znajdują odzwierciedlenie w implementacji nowych rozwiązań w zakresie doskonalenia programu studiów (m.in. przez doraźne zarządzenia w okresie pandemii).

PKA jest jedynym podmiotem prowadzącym cykliczną zewnętrzną ocenę jakości kształcenia na kierunku geografia, a wyniki tej oceny są wykorzystywane w doskonaleniu jakości kształcenia na tym kierunku. Poprzednia ocena PKA była oceną instytucjonalną, odbyła się w 2014 roku i zakończyła się wydaniem w 2015 r. oceny pozytywnej (przy czym w raporcie z ostatniej oceny instytucjonalnej nie sformułowano zaleceń o charakterze naprawczym, nie były też diagnozowane problemy w odniesieniu do programu studiów i funkcjonowania USZJK w zakresie doskonalenia programów studiów). Uczelnia wyciągnęła wnioski z poprzedniej oceny instytucjonalnej ograniczając ryzyko wystąpienia nieprawidłowości, ale całkowicie ich nie wyeliminowała, co wskazuje na regres jakości w stosunku do oceny wcześniejszej.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Nadzór nad kierunkiem geografia jest zapewniony według jasno określonych kompetencji, podobnie jak wewnętrzny system zapewnienia jakości oparty jest o zasady określone w stosownych przepisach. Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów na studia. Oceny programu studiów, oparte o wyniki analizy danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych (w tym studentów) oraz interesariuszy zewnętrznych, przekładają się na doskonalenie jakości kształcenia. Uczelnia konsultuje swój program z interesariuszami zewnętrznymi, co umożliwia jej podejmowanie działań doskonalących w ramach kierunku geografia. Pomimo istniejących procedur w zakresie monitorowania, przeglądu

i doskonalenia programu studiów, występują nieprawidłowości w funkcjonowaniu wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, czego dowodem jest jego nieskuteczność w doskonaleniu programu studiów (np. brak weryfikacji błędnie zdefiniowanych kierunkowych efektów uczenia się uniemożliwiających precyzyjne zróżnicowanie 6 i 7 poziomu PRK, brak zapewnienia możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, brak skutecznego systemu weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się, brak transparentnie przedstawionego bilansu punktów ECTS. Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Lista nieprawidłowości będących podstawą obniżenia oceny:

Nieskuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie okresowej oceny i doskonalenia programu studiów (np. brak weryfikacji błędnie zdefiniowanych kierunkowych efektów uczenia się uniemożliwiających precyzyjne zróżnicowanie 6 i 7 poziomu PRK, brak zapewnienia możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się, brak skutecznego systemu weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

-

Zalecenia

Zaleca się pełne wdrożenie funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie okresowej oceny i doskonalenia programu studiów oraz podjęcie skutecznych działań naprawczych przeciwdziałających występowaniu nieprawidłowości w przyszłości.

4. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

W Uchwale Nr 156/2015 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 12 marca 2015 r. w sprawie oceny instytucjonalnej na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego nie sformułowano zaleceń o charakterze naprawczym.

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

-